

Obrana

Vojenský policajti

IDEE 2004

Trenčania na MS

Noví generáli

ISSN 1336 - 1910

9 771336 191007

Oslobodzovanie Bratislavy

Otec a syn Ďurčovičovi
(vpravo) s Danielom
Urbášekom

V Podunajských Biskupiciach na predmestí Bratislavy, kde sa 8. apríla 1945 na konci druhej svetovej vojny odohrávali ťažké boje o hlavné mesto, sa v rovnaký deň aj po päťdesiatich deviatich rokoch ozývala strelba z automatických zbraní, kanónov a rachot bojenskej techniky. Na bojisku bolo plno mŕtvych. Aj napriek dažďu videli diváci zaujímavú rekonštrukciu bojov o pevnosť Bratislava (Festung Pressburg).

Podujatie zorganizoval bratislavský Klub priateľov vojenskej histórie Slovenska a Slovenská spoločnosť vojenskej histórie a strelcov z historických zbraní v spolupráci s Vojenským historickým ústavom MO SR. Techniku im poskytlo trenčianske vojenské múzeum. Takmer stovka členov klubov vojenskej histórie zo Slovenska, Čiech a Maďarska, v dobových uniformách jednotiek sovietskej, nemeckej, slovenskej a maďarskej armády, demonštrovali boje na prístupoch k Bratislave.

Medzi bojovníkmi bol aj najmladší zo všetkých aktérov - dvánásťročný Jaroslav Ďurčovič: „Už od vlašajška sa s otcom zúčast-

ňujeme na podobných podujatiach nielen na Slovensku ale aj v zahraničí. Vlni sme »bojovali« o Obšár na Dukle a v Slatinke. Vedomosti z vojenskej histórie mi pomáhajú aj pri dejepise v škole a priznám sa, veľmi sa mi páčia aj vojaci v historických uniformách. Ešte ráno pred podujatím sme si s otcom doštudovali historické fakty a informácie, akým spôsobom prebiehali oslobodzovacie boje o Bratislavu.“

Rekonštrukcia bojov zožala medzi obecnstvom veľký úspech. Vojaci ukázali ako sa budujú oporné body, protipechotné a protitankové prekážky, ako aj systematické obsadzovanie obranných pozícií jednotkami Osi. Typickú vojnovú atmosféru dotvorili zvukové pyrotechnické efekty či nábojky do pechotných zbraní a ľahkých delostreleckých zbraní. Počas hodinového boja sa vystrieľalo asi 6-tisíc slepých nábojov.

Aj takáto spomienka na druhú svetovú vojnu dokázala po rokoch vyvolať silné emócie - u detí možno strach, u starších skôr ľútosť nad všetkým, čo sa dialo v tomto navždy pochmúrnom období ľudstva.

Jozef MICHNICA

Obrana armáda

Dvojtyždenník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) v roku 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XII, č. 010/2004
Do výroby zadané: 6. 5. 2004

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
vo Vydavateľskej a informačnej
agentúre KOD KaMO

Šéfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO,
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847

Zástupca šéfredaktora:
pplk. Mgr. Jozef MICHNICA,
tel.: 0960 312 980

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ,
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520

Redaktori:
pplk. Milan ČIPKA, tel.: 0960 312 980
pplk. Ing. Andrej GÁFRIK, tel.: 0960 313 054
Jozef ŽIAK, tel.: 0960 312 984

Fotografi:
Peter DOVINA, Miroslav GYÜRÖSI
Tel.: 0960 312 395

Jazyková úprava:
PhDr. Soňa RAČKOVÁ

Vedúci vydania:
Jozef ŽIAK

Grafická úprava:
Magnet Press, Slovakia

Adresa redakcie:
Dvojtyždenník Obrana-Armáda
VIA KOD KaMO
Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
E-mail: slezakovam@mod.gov.sk
www.mod.gov.sk, www.mosr.sk

Rozširuje:
Magnet Press, Slovakia
Mediaprint Kapa, PoNS

**Distribúciu a predplatné
pre SR zabezpečuje:**
Magnet Press, Slovakia, s. r. o.
Teslova 12, P. O. Box 169
830 00 Bratislava 3
Tel./fax: 02/44 45 45 59 – predplatné
Tel./fax: 02/44 45 46 28 – administratíva
E-mail: magnet@press.sk
www.press.sk

Tlač:
Kasico, a.s.
Beckovská 38, 823 61 Bratislava
Tel.: 02/48 20 96 33, Fax: 02/43 63 13 12
E-mail: marketing@kasico.sk
www.kasico.sk

Nevyžiadany a uverejnený obrazový
materiál a rukopisy nevraciam.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93
ISSN: 1336-2910

OBSAH

Vojenský policajti na Lešti . . 4 – 5

Rozhovor:

Úlohy doma i za hranicami 6

Zbohom starým miestam 7

Partneri v NATO 8

Slovenskí vojaci v Iraku 9

Predstavujeme krajiny
aliancie 10 – 11

Technika – Drobníčky 12 – 13

Rodný list pre vozidlá 14

Výstava obrannej techniky
IDEE 2004 16 – 19

Slávne zbrane: Od Monitora
k Duiliovu a barbetám 20

História: Kurucký major
Matej Polerecký 21

Autári a Hlohovec
patria k sebe 22

Krízový manažment SR
(2. časť) 23

Právne poradenstvo 24

Deň otvorených dverí
v Sereďi 25

Analýza: Európska obranná
agentúra (1. časť) 26 – 27

Príbeh: Traja víťazi 28

Kronika rezortu obrany 29

Návrat k svetovému hokejovému
šampionátu 30 – 31

Z útvarov 32

Oddych 33

Súťaž 35

Fotografia na titulnej strane:

Príslušníčka Vojenskej polície rotná Amália
Smolková pri kontrole vchádzajúcich vozi-
diel do areálu Ministerstva obrany SR

Foto Peter DOVINA

Editoriál

„Kto by ho nechcel?“ takto reagoval
minister obrany Juraj Liška na novinársku
otázku, keď sa ho pri príležitosti pietnej
spomienky na 85. výročie smrti Milana Ras-
tislava Štefánika na Bradle opýtali, či by vo
svojich ozbrojených silách nechcel mať
takého generála, ako bol Štefánik.

Nuž – začiatok mája bol naozaj v zna-
mení Štefánika. Okrem tradičných spomie-
nok na Bradle a v Ivanke pri Dunaji, kde náš
rezort zastupovali minister Juraj Liška a
generál Milan Cerovský, sme konečne poču-
li poklopanie po základnom kameni pomní-
ka M. R. Štefánika v Bratislave, ktorý bude
stáť na ploche pred budúcim Národným
divadlom. Kladivko držal v ruke aj náš štát-
ny tajomník Martin Fedor. Slovo „konečne“
je namieste aj v súvislosti s vymenovaním
Štefánika do hodnosti generála Ozbroje-
ných síl SR in memoriam v predvečer Dňa
víťazstva nad fašizmom. Doteraz bol totiž
iba generálom Francúzskej republiky. Pote-
šilo ma, keď v Prezidentskom paláci zaznelo
všeobecné poďakovanie „aj tým, čo stoja
tam v kúte a ktorí toho urobili pre posilne-
nie Štefánikovho odkazu tak veľa.“ Tieto
slová patrili aj skromnému, no o to vytrva-
lejšiemu 76-ročnému mužovi, ktorý stál
v pozadí väčšiny akcií súvisiacich so Štefá-
nikom – profesorovi Fuskovi. Okrem toho,
že píše knihy či organizuje podujatia súvisi-
ace so Štefánikom, už tucet rokov ako pred-
seda Nadácie M. R. Štefánika neúnavne
bojuje za jeho dôstojný pomník v hlavnom
meste. Mimochodom, nie je to trochu
absurdné, že v Bratislave má už niekoľko
rokov svoju sochu dokonca aj dobrácky
mestský blázon Schöne Náci, ale na Štefáni-
ka sme stále zabúdali?

Pomník generála Štefánika teda v Brati-
slave bude. Ešte jeden však v hlavnom meste
chýba. Pomník neznámeho vojaka. Hej – aj
ja poznám ironickú protirežimovú pieseň
pesníčkára Karla Kryla „Pomník neznáme-
ho vojína“ spred vyše troch desaťročí. No
samozrejme a občanmi v demokratických
štátoch ústretovo a prirodzene vnímaná
tradícia je taká, že podobný symbolický
pomník majú v každom európskom hlav-
nom meste. Práve tam chodia napríklad
zahraničné delegácie, aby si uctili pamiatku
tých, ktorí v hostiteľskej krajine položili
životy za jej slobodu či samotnú existenciu.
Máme síce Slavín, ale to je pamätník Soviet-
skej armády. Máme už aj Pamätník západ-
ného odboja. No pomník, ktorý by v tomto
smere vyjadroval celonárodný konsenzus,
viazal by sa nielen k jednej časti našich
dejín a spájal by všetkých slovenských obča-
nov vo všeobecnej úcte – ten zatiaľ nemáme.
Obávam sa, že najťažšie bude definovať
myšlienkový zámer, ktorý by jeho prípadnej
výstavbe predchádzal.

Pavol VITKO, šéfredaktor

Vojenský policajti na Lešti

Kapitán Igor Scigel' (v popredí), práp. Miroslav Čigaš a ppráp. Vladimír Bobula pri vyšetřovaní simulovanej dopravnej nehody v rámci cvičenia na Lešti

K havarovanému autu sa so zapnutými majákmi približovalo terénne auto vojenskej dopravnej polície. Nikto nie je zranený, takže začína rutinná práca vojenských policajtov. Zabezpečujú stopy, fotografujú miesto havárie, kontrolujú doklady vodiča... Špeciálny formulár sa zaplňa údajmi. Rozdiel je len v tom, že komunikácia cez rádiostanicu a zápis do formulára sa vedú v angličtine.

To je len jedna z epizód, ktorú počas cvičenia niekoľkokrát absolvovali štyri desiatky vojenských policajtov, ktorí sa v druhej polovicike apríla zúčastnili na odbornom taktickom cvičení vo Vojenskom výcvikovom priestore na Lešti.

Pred cestou do sveta

Slovenská republika sa 19. marca 1998 vo Viedni zaviazala v rámci projektu spolupráce stredoeurópskych krajín na podporu mieru (CENCOOP) pripraviť čatu a neskôr rotu vojenskej polície, ktorá by mala byť pripravená na nasadenie v rámci mierových operácií vo svete. Slovenskí vojenský policajti by však mali byť pripravení plniť úlohy i v rámci operácií NATO či EÚ.

Pred tromi rokmi, v roku 2001, sa vojenský policajti po prvýkrát stretli na Lešti, aby sa začali pripravovať na plnenie

nových úloh spojených s nasadením v zahraničí. Odvtedy sa uskutočnilo už šesť cvičení. „Predpokladali sme, že sa na nich budú zúčastňovať tí istí ľudia, ale nie vždy sa nám to darí,“ uviedol kpt. Pavol

Minister obrany SR Juraj Liška a náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generál Milan Cerovský niekoľkokrát zdôraznili, že príslušníci vojenskej polície spolu s jednotkami radiačnej chemickej a biologickej ochrany a ženistami patria k tým druhom vojsk, s ktorými sa počíta v mierových operáciách a operáciách pod velením NATO.

Salus z Výcvikového strediska vojenskej polície v Liptovskom Mikuláši. Aj na jeho pleciah leží bremeno pripraviť čatu a neskôr rotu na nasadenie do misie. „Po skúsenostiach z predchádzajúcich cvičení viem, že by mali trvať o čosi dlhšie. Nevidím problém v odbornej príprave. Na ňu sú policajti dobre pripravení. Musíme ich však naučiť pracovať v tíme, hovoriť a vyplňať dokumenty v angličtine. Pri

výbere do jednotky sme sa zamerali na to, aby sa sem dostali ľudia, ktorí ovládajú angličtinu. Bohužiaľ, takých ľudí máme málo, pretože väčšina policajtov, ktorí spĺňajú toto kritérium, je už na misiách v zahraničí. Snažili sme sa, aby v každom tíme bol človek, ktorý ovláda angličtinu na lepšej úrovni,“ vysvetľoval kapitán.

„Sedem ľudí na cvičení nemá takmer žiadne základy z angličtiny. To je dosť veľa. Túto akciu sme pripravovali tak, aby sa precvičili všetky možné situácie, s akými sa môžu stretnúť policajti pri nasadení v misii, no musia ju vedieť aj zdokumentovať v anglickom jazyku,“ prízvukuje major Vít Gabrhel z veliteľstva vojenskej polície v Trenčíne. Od neho sme sa dozvedeli o plánovanom spoločnom cvičení s talianskymi karabiniermi, ktorí pricestujú na Lešť koncom septembra. „Bude to vyvrcholenie trojročnej prípravy jednotky. Na záver cvičenia, ak pôjde všetko podľa plánu, by mala jednotka získať certifikát o svojej pripravenosti,“ poznamenal major V. Gabrhel.

Inštruktor a rotmajstrova premiéra

Samotné cvičenie trvalo tri dni. Jedna skupina slúžila, druhá bola v zálohe a tretia odpočívala. Kpt. František Vaverka,

ktorý cvičenie riadil, spolu s inštruktormi nahrával cvičiacim rôzne situácie. Okrem typicky policajných, ako je napríklad vyšetrovanie dopravných nehôd, pribudli prepady tábora, sprevádzanie automobilových kolón, vytváranie mobilných kontrolných bodov, sprevádzanie a ochrana VIP osôb. Medzi inštruktormi ale aj cvičiacimi boli ľudia, ktorí sa už zúčastnili na misiách v zahraničí.

Kapitán Igor Scigel' z výcvikového centra vojenskej polície v Liptovskom Mikuláši sa zúčastnil na troch takýchto cvičeniach. Vždy v pozícii inštruktora. Natíska sa otázka, odkiaľ alebo kde získal také bohaté skúsenosti, aby mohol robiť inštruktora. „Najviac informácií, ale i neoценiteľné praktické skúsenosti som získal na kurze v českém Vyškove pod vedením britských inštruktorov (British advisory

team for eastern Europe),“ odpovedal kapitán. V mestečku na Morave Briti už niekoľko rokov pripravujú príslušníkov ozbrojených síl z krajín strednej a východnej Európy. Päťtýždňový, neskutočne náročný zimný výcvik absolvovalo vyše 50 profesionálov, z toho jeden zo Slovenska.

Rotmajster Rastislav Foľtán z prešovského útvaru vojenskej polície, ktorý sa na takomto cvičení zúčastnil po prvýkrát, nám povedal: „Pracujem v popradskej vojenskej dopravnej polícii, takže čo sa týka odborných záležitostí, nemám problémy. Jednou z úloh, ktoré sa riešili tu na Lešti, bolo vyšetrovanie dopravnej nehody. Povedal by som, že išlo o štandardný postup. Horšia situácia nastala vo chvíli, keď sme museli o nehode podávať hlásenie v angličtine a vypisovať protokoly podľa stanagov NATO,“ priznal sa rotmajster.

Vojenská policia už niekoľko dní po skončení cvičenia na Lešti využili získané vedomosti a skúsenosti. Napríklad pri zabezpečení výstavy vojenskej techniky IDEE v Trenčíne. Ďalší sa pripravujú na úlohy súvisiace so zabezpečením Parlamentného zasadnutia NATO v Bratislave na prelome mája a júna a na medzinárodný letecký deň SIAD 2004, ktorý sa uskutoční v dňoch 12. - 13. júna v Bratislave.

Milan ČIPKA

Foto Peter DOVINA

Rotmajster Radoslav Foľtán (vľavo) spolu s inštruktormi kapitánom Igorom Scigel'om pri kontrole výstroja terénneho policajného Mercedesu

Muzikant v policajnej rovnošate

Podpráporčík Ján Vozár, starší inšpektor vojenskej dopravnej polície útvaru v Banskej Bystrici pracuje na expozitúre v Liptovskom Mikuláši. „Predtým som pôsobil na Katedre tankovej a automobilovej techniky vo Vojenskej akadémii v Liptovskom Mikuláši. Nebola to zlá práca, ale vždy ma lákala predstava pracovať v dopravnej polícii. Podarilo sa mi to až v roku 1998, keď ma prijali k vojenským policajtom.“

O tri roky neskôr, v roku 2001, odišiel ppráp. J. Vozár slúžiť do mierovej misie UNDOF na Golanských výšinách. „Bola to pre mňa veľká zmena. Prvý polrok ma prideliť na hraničné oddelenie medzi Sýriou a Izraelom a druhý polrok som robil zástupcu veliteľovi oddelenia. Nebola to vždy jednoduchá služba. Asi nikdy nezabudnem na jednu nočnú cestu. Zastavili nás sýrski vojaci a bez akýchkoľvek slov namierili na nás nabitú samopalu. Mali sme síce so sebou sýrskemu dôstojníkovi, ale ten sa tak zľakol, že nám nebol nič platný. Situácia sa našťastie vyriešila už o niekoľko minút. Sýrski vojaci totiž nedostali informáciu o našom príchode. Na ten pohľad do hlavne samopalu asi nikdy nezabudnem,“ zaspomínal podpráporčík.

Na cvičení na Lešti patril k tým, ktorí odovzdávali skúsenosti svojim kolegom. Väčšina z nich sa nezúčastnila na žiadnej misii. „Je to moja povinnosť. Viem, ako

som sa cítil prvý deň na Golanoch. Mne nikto nič nepovedal. Jedinou mojou výhodou bolo to, že angličtine sa venujem už vyše desať rokov. V prípade takýchto cvičení by sa mal aspoň o dvesto percent zvýšiť počet hodín angličtiny.“

Ppráp. J. Vozár dochádza do práce z Liptovského Hrádku. Svoju rodinu považuje za to najdôležitejšie, ale rád relaxuje aj s priateľmi z country skupiny Mrzákani, ktorá pôsobí na pôde liptovskomikuláškého posádkového Domu armády.

Náčelník Vojenskej polície plukovník JUDr. František Zemko:

Úlohy doma i za hranicami

■ Ako pokračuje príprava jednotky vojenskej polície (VP) na pôsobenie v zahraničí?

Koncom apríla sa vo VVP Lešť uskutočnilo v poradí už šieste odborné taktické cvičenie čaty vojenskej polície, ktorá je určená na pôsobenie v zahraničí. V minulom roku sme sa dohodli s talianskymi karabiniermi na spolupráci pri príprave tejto jednotky. Vtedy prejavili záujem aj o spoločné cvičenie na našom území. Uskutoční sa koncom septembra 2004 na Lešti. Čata by mala byť pripravená na plnohodnotné nasadenie mimo územia SR v roku 2006. Rota VP v takzvanom brigádnom zoskupení v roku 2009. Pri príprave využívame aj skúsenosti našich ľudí. V súčasnosti pôsobi v piatich mierových misiách 16 našich ľudí.

■ Vojenskej polícii pribudla nová povinnosť - zabezpečiť ochranu objektov ministerstva obrany. Ako sa vám podarilo plniť túto dôležitú úlohu?

V septembri a októbri začala kampaň v útvaroch na získanie nových ľudí do našich radov. Neodradili ich ani prísne kritériá výberu. Na 50 voľných miest sa prihlásilo vyše 80 profesionálnych vojakov. Prijali sme i niekoľko ľudí z civilu, ktorí spĺňali naše požiadavky. Medzi nimi je aj niekoľko žien. Objekty MO SR začala VP strážiť od 1. apríla 2004. Novoprijatí ľudia sú určení zatiaľ len na stráženie a ochranu objektov MO SR. Po určitom čase dostanú najlepších z nich šancu absolvovať rôzne policajné kurzy a postupovať v kariére.

■ Aké je personálne zloženie v útvaroch vojenskej polície?

V radoch VP pracuje približne 400 ľudí. Veliteľstvo sa nachádza v Trenčíne. Máme štyri útvary vojenskej polície: v Bratislave, Topoľčanoch, Banskej Bystrici a Prešove. V Lipovskom Mikulášu sa

nachádza naše výcvikové stredisko. V budúcnosti nám klesne počet dôstojníkov zo súčasných 150 na 100 a pribudnú príslušníci mužstva a poddôstojníci. V krajinách aliancie tvoria vojenskej policajti 3 - 3,5 percenta z celkového počtu príslušníkov ozbrojených síl, čo by u nás vychádzalo asi na 600 policajtov.

■ Čo hovoria štatistiky?

Na úvod, za základ našej práce považujeme preventívne programy zamerané na zníženie vojenskej a majetkovej kriminality. K nim patria aj preventívne dopravné-bezpečnostné akcie na kontroľ dodržiavania pravidiel cestnej premávky. Podieľame sa na ochrane objektov, zbraní munície i na ochrane funkcionárov v rámci ozbrojených síl. Naši príslušníci majú na starosti ochranu aj významných predstaviteľov aliancie, ktorí k nám prichádzajú na návštevy. V tejto súvislosti oceňujem spoluprácu s Úradom na ochranu ústavných činiteľov. Postupnou profesionalizáciou sa znižuje počet trestných vojenských činov, mení sa štruktúra a pribúdajú trestné činy majetkového charakteru. V minulom roku sme celkovo

evidovali 926 podozrení zo spáchania trestného činu, z toho bolo 501 vojenských trestných činov a 425 nevojenských. Najviac - 235 prípadov sa týkalo majetkovej

kriminality. Napríklad v prvom štvrtroku 2004 už nevojenská trestná činnosť tvorila až 54 percent z celkovej trestnej činnosti. V tejto oblasti nás čaká ešte veľa práce.

■ Na akých školách študujú príslušníci vojenskej polície?

Naši policajti študujú na Základnej policajnej škole v Pezinku a na Strednej odbornej škole policajnej v Devínskej Novej Vsi. Vysokoškolské vzdelávanie získavajú na Akadémii policajného zboru SR, kde momentálne študuje 12 našich príslušníkov. Dôležitou súčasťou prípravy sú krátkodobé a niekoľkomesačné kurzy v zahraničí. Momentálne študuje na všetkých druhoch škôl, v akadémii a na kurzoch 40 vojenských policajtov, čo je desatina z našich počtov.

■ V akom štádiu je príprava nového zákona o vojenskej polícii?

Severotalantická aliancia pripravuje doktrínu o vojenskej polícii z ktorej sa odvíja aj náš nový zákon. Predpokladáme, že v roku 2006 by mal byť schválený. Najdôležitejšou zmenou v zákone bude doplnenie úloh príslušníkom VP nasadených v mierových misiách.

■ V minulosti sa často hovorilo o nedostatčnom technickom vybavení vašich jednotiek. Zmenila sa situácia v tejto oblasti?

V posledných dvoch rokoch pribudlo do nášho vozového parku 30 motorových vozidiel, vrátane terénnych Mercedesov. Sú medzi nimi aj Octavie, ktoré momentálne dopĺňame špeciálnou policajnou výbavou. Podarilo sa nám získať financie na projekt Sitno, ktorý je určený na rádiové spojenie medzi policajtmi, hasičmi a záchrannou službou. Stali sme sa súčasťou tohto systému. Zatiaľ máme pokryté územie Bratislavy. V prípade, že budeme pôsobiť v mierových misiách, potrebujeme

aj špeciálnu techniku, ako je napríklad ľahké obrnené vozidlo Aligator. V budúcom roku by sme mali dostať prvých šesť spomínaných obrnených vozidiel v policajnej verzii. Samozrejme, v rámci možnosti sa snažíme doplniť aj ďalšie technické vybavenie, ktoré potrebujeme pri našej práci. Celkovo v tejto oblasti je zrejмый trend k zlepšovaniu.

Milan ČIPKA

Plukovník JUDr. František Zemko sa narodil 27. marca 1950 v Dechticiach pri Trnave. Po skončení Stredného odborného učilišťa v Trnave nastúpil v roku 1968 do ČSAD Trnava, kde pracoval ako automechanik. V rokoch 1969 - 1971 vykonával základnú vojenskú službu v Chebe. Policajtom sa stal v roku 1971. Postupne absolvoval praporečnickú a dôstojnícku školu ZNB v Bratislave a vysokú školu ZNB v Prahe, ktorú ukončil v roku 1990. V tom istom roku získal po absolvovaní rigorózneho skúšky na UK v Bratislave titul JUDr. V rokoch 1991 - 1992 bol náčelníkom správy ochrany ústavných činiteľov MV SR. Ďalšie dva roky pracoval vo funkcii riaditeľa kancelárie Prezídia policajného zboru. V rokoch 1995 - 1998 pracoval v mestskej polícii v Bratislave vo funkcii zástupcu a náčelníka. V rokoch 1994 - 1995 a 1998 - 2002 riadil Úrad na ochranu ústavných činiteľov a diplomatických misií MV SR. Od 1. januára 2003 je náčelníkom Vojenskej polície Generálneho štábu Ozbrojených síl SR. Je ženatý a má dve deti.

Veliteľ protiletadlovej raketovej brigády
v Nitre plukovník gšt. Peter Vojtek:

Zbohom starým miestam

„Aj napriek stovkám osobných spomienok som rád, že sa ministri Juraj Liška a Daniel Lipšic dohodli a od 1. mája bývalé kasárne našej protiletadlovej brigády v Pezinku prešli pod rezort spravodlivosti, ktorému sme zároveň odovzdali zodpovednosť za ich „stráženie,“ konštatuje plukovník gšt. Peter Vojtek, veliteľ protiletadlovej raketovej brigády v Nitre.

Keď sa veliteľa pýtame na nedávno prijatý zákon, podľa ktorého bude jednoduchšie previesť nepotrebný nehnuteľný majetok rezortu nielen na orgány štátu ale aj na samosprávy, jednoznačne prikývne. „Len tu v Nitre strážime po zrušených vojenských telesách tri objekty. Ďalší poltucet je v bratislavskej posádke. Asi naozaj nebude inej cesty, len im dať zbohom, pretože nás to ochudobňuje o účasť vojakov na výcviku. Našou hlavnou činnosťou je predsa plniť úlohy bojovej služby a pripravovať sa na ne, a nie strážiť objekty, ktoré nám navyše pred očami chátrajú,“ mieni plukovník.

Strel'by a štruktúry

Čo je teda hlavnou výcvikovou úlohou príslušníkov nitrianskej brigády? „Jednoznačne sú to augustové strel'by na strelnici Ustka v Poľsku. Predchádzať im bude vyvedenie na Lešť už v máji,“ konštatuje plk. Vojtek. Je teda jasné, že nemalo vojenských rodín si bude môcť napláňovať spoločnú dovolenku až na jeseň. To ale patrí k vojenskému životu. Iste, neporovnateľne nepríjemnejšie bolo prijímať stovky personálnych opatrení, ktoré súviseli s reorganizáciou brigády.

„Zmeny štruktúr a počtov brigády v rámci pokračovania našej reorganizácie podľa modelu 2010 sa vo väčšej či menšej miere dotkli každého,“ hovorí veliteľ. Vyratúva: „Zrušili sme napríklad jeden veľký organizačný celok, ktorý ostal po bývalej protiletadlovej raketovej brigáde

Plukovník generálneho štábu Peter Vojtek je profesionálnym vojakom 27 rokov. Absolvoval Vojenskú vysokú školu technickú v Liptovskom Mikuláši so špecializáciou protiletadlové raketové vojsko. V rámci svojej odbornosti slúžil v posádkach Slaný a Pezinok. Od roku 1993 do roku 2002 pôsobil na inšpekcii ministra obrany. Následne študoval na Škole generálneho štábu v Hamburgu, ktorú ukončil vlani v lete. Vtedy bol vymenovaný do svojej súčasnej funkcie. Je ženatý, má dve deti a k jeho koníčkam patrí turistika a príroda.

v Pezinku. Bohužiaľ, v tejto súvislosti sme sa museli rozlúčiť s mnohými občianskymi zamestnancami. V rámci celej našej brigády ich vlani muselo odísť vyše 50. Odišlo aj približne 70 profesionálnych vojakov, no niektorí z nich si našli miesto v iných útvaroch, respektíve odchádzali po splnení všetkých náležitostí.“

Zmeny však pokračujú. Brigáda ich k 1. októbru tohto roka pripravuje v súvislosti s novým systematizačným katalógom. Mení sa počet jednotiek podriadených pod brigádu. Veliteľa však teší, že sa mu aj v dobrej súčinnosti s nitrianskym regrutačným strediskom darí profesionalizovať podriadené jednotky. Z približne 1 500-člennej brigády je profesionálov už 61 percent. Medzi nimi aj 53 žien, čo je jedno z najvyšších zastúpení žien v našich ozbrojených silách. „Musím povedať, že v priemere sa snažia plniť si povinnosti zodpovednejšie ako muži a je na ne spoľahnutie. S činnosťou žien v brigáde som preto jednoznačne spokojný,“ vraví veliteľ.

Rekonštrukcie a vzdelávanie

Raketová brigáda je dislokovaná v Nitre, časť jednotiek sídli v Rožňave a aj v okrese Pezinok. No a veliteľ, ktorý je zodpovedný aj za správu pridelených objektov, nemôže nespomenúť, že akútne pociťuje deficit finančných prostriedkov na ich rekonštrukcie a modernizáciu. „Predbežne nám bolo prisľúbené, že by sme mali dostať dve percentá z hodnoty nehnuteľného majetku na údržbu, čo predstavuje v našej brigáde okolo 20 miliónov korún. Dostali sme však len necelú štvrtinu,“ vyratúva. Jeho cieľom je predovšetkým skultúrniť kasárenské priestory, kde žijú

vojaci a kde sa bude môcť nastahovať aj časť regrutovaných profesionálov. Chcel by zlepšiť aj zabezpečenie a vybavenie objektov, kde je uložená technika.

No a čo v poslednom čase najviac plukovníka Vojteka potešilo? „Vzdelávací systém v ozbrojených silách bol silne narušený prerušením a následnou absenciou kariérnych kurzov. Aj my sme to cítili doslova bytostne. Veď ako sa napríklad mohol dať niekto ustanoviť do funkcie, kde bola požiadavka absolvovať príslušný kurz, ktorý neexistoval...? Preto som veľmi rád, že sa opäť a v novej forme začínajú kurzy rozbiehať v rámci Centra kariérneho rozvoja pri Vojenskej akadémii v Liptovskom Mikuláši. Tiež nás požiadať o spoluprácu pri príprave učebných programov a výbere inštruktorov v rámci kurzov, ktoré tam majú prebiehať od 1. januára budúceho roku. No a samozrejme, keďže v brigáde máme jedinečnú techniku, s ktorou sa na našom území nedá nikde inde oboznámiť, študenti príslušného zamerania k nám tak ako dosiaľ budú chodiť na stáž.“

Pavol VITKO

Foto nadrotmajster Štefan HUSÁR

ARMÁDNY magazín

Armádny magazín v STV sa vysiela každý nepárny týždeň v piatok o 21.00 a repríza relácie je nasledujúcu nedeľu o 12.45 hod na Dvojke. Informácie o najbližšom termíne vysielať relácií a ich obsahu sa dozviete na internetovej stránke www.mod.gov.sk/ e-ziny/Vaše námety a podnety môžete poslať na e-mailovú adresu: ZahradnikL@mod.gov.sk alebo dokument@stv.sk

Plná poľná
SLOVENSKÝ ROZHLAS

Rozhlasová relácia **Plná poľná**, i keď už polstoročná, je stále svieža relácia o vojakoch a nielen pre vojakov.

I tento rok sa na vás každý piatok o 20.05 hod. tešia na najpočúvanejšej stanici Rádio Slovensko Miroslav Minár, Bernard Roštecký a Petra Repková.

Náčelník Generálneho štábu Armády ČR
generálporučík Pavel Štefka:

Nadštandardnosť nie je fráza

V dňoch 29 a 30. apríla uskutočnil oficiálnu návštevu Slovenskej republiky náčelník Generálneho štábu Armády ČR generálporučík Pavel Štefka. Rokoval so svojím hosťom náčelníkom Generálneho štábu OS SR generálom Milanom Cerovským, prijal ho minister obrany SR Juraj Liška, prezident SR Rudolf Schuster a predseda Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Róbert Kaliňák. Navštívil tiež Veliteľstvo mnohonárodnej česko-poľsko-slovenskej brigády v Topoľčanoch. Na pôde protiletadlovej raketovej brigády v Nitre, ktorú na záver svojho pobytu na Slovensku navštívil i s generálom Milanom Cerovským, sme ho požiadali o krátky rozhovor.

• Pán generálporučík, ako po vašej návšteve mnohonárodnej brigády v Topoľčanoch vidíte jej budúcnosť?

Brigáda zanedlho bude oslavovať dva roky vzniku, pripravuje sa a má dosiahnuť operačnú pohotovosť v roku 2005. Mal som možnosť vypočuť si brífing, ktorý pripravil veliteľ brigády pán brigádny generál Regula, a myslím si, že dlhodobé aj krátkodobé plány majú dobre premyslené - brigáda teda zatiaľ pokračuje a tento rok začína cvičiť. Funguje tak, ako bola naplánovaná jej činnosť. Či však bude v takej organizačnej štruktúre, ako je v súčasnosti, to je otázka ďalších rokov.

• V rámci novej spolupráce medzi Ozborenými silami Českej a Slovenskej republiky sa neraz hovorilo o jej zintenzívnení v oblasti vojenského školstva. Zatiaľ to však celkom tak nevyzerá...

S pánom generálom Milanom Cerovským sme počas mojej návštevy Slovenska hovorili aj o tejto oblasti spolupráce, hoci treba priznať, že nateraz výmena študentov naozaj nie je príliš veľká. No všetci si uvedomujeme, že sú špecializácie, v ktorých si máme navzájom čo ponúknuť. Tak ako je to u vás oblasť ženijného zabezpečenia, u nás je to trebárs ochrana proti zbraňam hromadného ničenia. Preto si myslím, že k výmenám študentov by naozaj malo dôjsť. Momentálne sa tým zaoberajú personálne a ďalšie orgány patriace k vojenskému školstvu a verím, že nájdeme riešenie. S pánom generálom Milanom Cerovským sme sa ale v záujme hlbšej výmeny skúseností dohodli, že odborníci z našich

armád už v rámci ich získavania nebudú vykonávať u svojho partnera len krátkodobé návštevy, ale aj dlhodobé stáže. A to mesačné, aj dlhšie. Tak, ako sa to osvedčilo pri výmene leteckých technických odborníkov zo Sliača a Čáslavi.

• Zaškoľovanie týchto špecialistov prebiehalo v záujme prípravy nášho dvojstranného cieľa Spoločné nebo. Ako hodnotíte doterajšie kroky v tomto smere?

Najskôr by som rád povedal, že ešte stále je skupina ľudí, ktorá si tento termín nedokáže celkom dobre vysvetliť. Pritom dobre vieme, že to nie je o nejakom vzdaní sa kontroly svojej vzdušnej suverenity, ale o výpomoci či spolupráci oboch národných letectiev. Na Slovensku som sa stretol aj s veliteľom vašich vzdušných síl generálmajorom Jozefom Dunajom a s generálom Milanom Cerovským sme mohli konštatovať, že obe strany sú v tomto smere už veľmi ďaleko. V októbri nás čaká prvé vojenské cvičenie, ktoré preverí to, čo doteraz dohodli. Osobne ma teší, že sme zabezpečili možnosť pristávania vašich MiG-ov 29 v Čáslavi a našich MiG-21 na Sliači. Ako som už povedal, dokázali sme v tomto záujme preškoliť a vydať certifikáty technickým funkcionárom na slovenskej aj českej strane v oblasti riadenia letovej prevádzky a ďalšieho servisu súvisiaceho s uvedenými lietadlami. Skrátka - aj tu ideme dobrou cestou.

• Na záver vás poprosím o komentár k budúcej spolupráci oboch ozbrojených síl po našom vstupe do NATO...

Jednoducho povedané - budeme ďalej spolupracovať v nadštandardných vzta-

Zo sveta aliancie

Prvýkrát v histórii Severoatlantickej aliancie sa začiatkom mája v centre NATO v Bruseli uskutočnila výstava vojenských technológií a výzbroje v rámci pravidelnej Konferencie národných riaditeľov pre vyzbrojovanie členských štátov NATO na tému Obrana proti terorizmu.

Generálny tajomník NATO Jaap de Hoop Scheffer navštívil Turecko. Cieľom jeho cesty bolo zistiť, v akom stave sú prípravy na samit aliancie v Istanbuli, ktorý sa uskutoční 28. a 29. júna 2004.

Najvyššie možné pokarhanie znamenajúce koniec kariéry udelili šiestim americkým vojenským dôstojníkom pre obvinenia z mučenia irackých väzňov. Pokarhanie typu GOMR znemožňuje akýkoľvek kariérny postup a otvára cestu k vylúčeniu z armády. Ďalší americký dôstojník dostal menší stupeň pokarhania. Všetci siedmi sa proti rozhodnutiu odvolali.

Deň poľskej ústavy a vstup desiatich nových krajín do Európskej únie oslávili v tábore koalíčných síl v irackom Babylone. Na podujatí sa zúčastnili zástupcovia 22 národných kontingentov tvoriacich mnohonárodnú divíziu Stred - Juh pod poľským velením. Slávnostný ceremoniál sa začal raňajšou omšou. Na počesť slovenských, poľských, maďarských, lotyšských a litovských vojakov, ktorí sú súčasťou mnohonárodnej divízie, bola pri vojenských počtách vztýčená zástava EÚ a NATO.

Na júnovom samite NATO sa bude okrem iného rozhodovať o vytvorení nových základní aliancie. Jedným z uchádzačov je Rumunsko. Podľa plukovníka Bryana Holta z tlačového úradu Vrchného veliteľstva spojeneckých síl v Európe patrí otázka možného zriadenia základní v Rumunsku medzi politické rozhodnutia a bude sa o nej rozhodovať na istanbulskej samite.

hoch. Znie to ako fráza, ale ako to povedať inak? Ručím vám za to - a vy to viete, že to žiadna fráza nie je. O to viac ma teší, že nespolupracujeme len na tej najvyššej úrovni, ale i v rámci jednotlivých sekcií generálneho štábu, veliteľstiev, útvarov a vzájomnú ústretovosť sme dokázali i v rámci misií v zahraničí. No a teraz padli posledné obmedzenia, ktoré v rámci tejto spolupráce súviseli s ochranou utajovaných skutočností, pretože už ste riadnym členom aliancie.

Pavol VITKO
Foto Peter DOVINA

Presuny všetkých konvojov, s výnimkou mimoriadnych, sú rozkazom veliteľa mnohonárodnej divízie zakázané. Militantné skupiny Magdiho armády nečakane útočia na tábory a kolóny v celej stredo-južnej zóne zodpovednosti koalíčných síl. Mám šťastie, lebo hneď zrána ide z nášho tábora v Babylone, kde sídli veliteľstvo mnohonárodnej brigády, špeciálna poľská jednotka do neďalekého mesta Al Hillah, pri ktorom je dislokovaný aj slovenský kontingent.

Je začiatok mája a poľské terénne vozidlá Honkery si to valia po ceste vyše stovkou, aby v prípade napadnutia unikli cielenej paľbe. V našom tábore ma vítajú nevyspaté červené oči veliteľa kontingentu. „Prebdel som takmer celú noc. Okolo desiatej večer sa ozvali hneď vedľa našich ubikácií štyri výbuchy mínometných granátov. Okamžite bol vyhlásený bojový poplach. V plnej poľnej s pripravenými zbraňami sme v betónových úkrytoch strávili skoro dve hodiny. Ale aj potom málokto zaspal. Čo ak sa to zopakuje?“ kladie si otázku podplukovník Karol Navrátil, ktorý zodpovedá nielen za činnosť jednotky, ale predovšetkým za zdravie a životy 105 slovenských vojakov. Veď to on sľúbil pri rozlúčke v Bratislave rodičom, že urobí všetko pre to, aby sa ich synovia vrátili po pol roku živí a zdraví.

Po mínometnom útoku

Črepiny zo 60-milimetrových granátov našťastie prederavili len skladové kontajnery civilnej organizácie. Prebdená noc neuberá ale na plnení úloh. Veliteľ spoločného tábora požiadal o pomoc pri ďalšom budovaní obranných valov. A naša ženijná jednotka má popri hlavnej úlohe - odminovanie terénu - aj ďalšiu. Budovanie obranných postavení. Skupina žienstov okamžite vyráža na pomoc poľským, mongolským, maďarským, litovským a lotyšským vojakom, ktorí sú dislokovaní v spoločnom tábore. Pomáhajú s našou najvyhľadávanejšou technikou - žeriavom, univerzálnym dokončovacím strojom a odminovacím kompletom Božena. Ich obsluhu tvoria skúsení vojaci, ktorí už majú za sebou niekoľko misií - Juhosláviu, Eritreu, Kosovo. Na jednom mieste žeriav do radu ukladá betónové steny

Opevňovanie tábora v Al Hillah

O bezpečnosť vojakov sa stará strážny, ktorý sleduje činnosť a pohyb na protihlhom brehu kanála

Slovenskí vojaci budujú palebné postavenia na obrannom vale

a úkryty, na ďalšom zasa UDS hľbí protitankovú priekopu.

Tesne vedľa nášho autoparku sa zmenšuje kopa zeminy. Slovenskí vojaci v prílbách a nepriestrelných vestách plnia stovky pripravených vriec, na ktoré už čaká ďalšia skupina pri navrhovanom obrannom vale. Tiahne sa popri vyše dvetisíc rokoch starom kanále ústiacom do rieky Eufrat.

Pomohli poľským raneným

Tu sa zvráta najmä naša Božena. Tentoraz neničí míny, ale zhrňa zeminu a robí priechod, aby tu mohol zacúvať do palebného postavenia maďarský obrnený transportér. Vyše dvadsaťkilové vrecia so zeminou sa len tak mihajú v rukách našich chlapcov, keď ich skladajú z auta a vyhadzujú na poldruha metrov vysoký obranný val. Ten utešene rastie a palebné postavenia s otvormi pre jednotlivé sektory streľby sú čoskoro hotové. V prípade napadnutia tábora naši vojaci práve na týchto miestach zaujímajú obranné pozície a posilňujú tak celú obranu základne.

„Som veľmi spokojný s prácou vašich ženistov. Vždy, keď niečo potrebujem, pomôžu. Svoju prácu robia rýchlo a kvalitne. Veď hádam až z jednej tretiny oni

nám pomohli vybudovať obranné postavenia okolo celého tábora. Vďaka im za to, lebo všetci sa cítime bezpečnejšie,“ hovorí poľský veliteľ celej logistickej základne v Al Hillah podplukovník Marek Sanak. Ani on ani jeho podriadení nezabúdajú na okamžitú pomoc, ktorú poskytl zraneným poľským vojakom naši zdravotníci po teroristickom útoku vo februári na tábor v Al Hillah. „Pozdravujte vášho lekára. Má zlaté ruky. Boli sme celí zakrvavení a on nám okamžite poskytol prvú pomoc, zastavil krvácanie, obviazal rany. Zachránil nám život.“

Slová vďačných poľských vojakov sú adresované náčelníkovi obväziska slovenského ženijného kontingentu, ktorého spolu s jeho veliteľom a ďalším dôstojníkom navrhlo poľské velenie na udelenie vyznamenania. Aj z takýchto jednotlivých čriepkov a fragmentov utužujúcich priateľstvo sa skladá život vojakov koalíčných síl v ďalekom Iraku. V týchto dňoch boli slovenskí ženisti niekoľkokrát na rekognoskácii nových priestorov, kde sa čoskoro v plnom tempe rozvinie ich hlavná činnosť - odminovanie terénu.

Text a foto pplk. Anton Fillo, Irak (Autor pôsobí v Iraku ako hovorca slovenského kontingentu)

Francúzska republika

(Dokončenie z minulého čísla)

Hladinová flotila, ktorá predstavuje jadro námorných operačných síl FAN, má tieto plavidlá:

- lietadlovú loď s jadrovým pohonom Charles de Gaulle (R 91);
- vrtuľníkovú a výcvikovú loď Jeanne d'Arc (R 97);
- fregatu Duquesne (D 603);
- 2 protiponorkové fregaty typu F67 (trieda Tourville);
- 7 protiponorkových fregát typu F70 ASM (trieda Georges Leygues);
- 2 protiletadlové fregaty typu F70 AA (trieda Cassard);
- 5 viacúčelových fregát triedy La Fayette;
- 6 hládokových fregát triedy Floréal;
- 9 korviet (avíz) typu A69 (trieda D'Estienne d'Orves);
- 19 hládokových lodí typu Albatros, Arago, OPV 54, P 400, Espadon 50, Sterne a PSS;
- 9 dopravných a výsadkových lodí – 2 triedy Foudre, 2 triedy Ouragan a 5 typu BATRAL (trieda Champlain);
- 13 minoloviek triedy Éridan;
- 4 plávajúce základne pre potápačov triedy Vulcain;
- ďalšie podporné, zásobovacie, hydrografické, vlečné, školské a pomocné plavidlá.

Vo výstavbe sú dve útočné vrtuľníkové lode triedy Mistral, nové viacúčelové fregaty Horizon a uvažuje sa o vývoji novej lietadlovej lode.

Ponorkové sily FSM predstavujú jadro francúzskych oceánskych strategických síl FOST, ktoré sú súčasťou strategických jadrových síl. Ich hlavnou údernou silou sú jadrové ponorky Le Triomphant (S 616) a Le Téméraire (S 617), každá so 16 strategickými balistickými riadenými strelami M45 (max. 6 jadrových hlavíc TN75 po 150 kt) a dve staršie jadrové ponorky L'Indomptable (S 613) a L'Inflexible (S 615), každá so 16 riadenými strelami M4 (max. 6 jadrových hlavíc TN70/TN71 po 150 kt). Operačnou základňou týchto ponoriek je Ile Longue neďaleko Brestu. Druhou hlavnou zložkou FSM je šesť stíhacích (útočných) jadrových ponoriek triedy Rubis, ktoré sa po modernizácii označujú aj ako trieda Améthyste. Sú tiež podriadené veliteľstvu ALFOST a ich základňa je v Toulone.

Ponorky L'Indomptable a L'Inflexible v budúcnosti nahradia dve nové ponorky triedy Le Triomphant a vo vývoji je projekt Barracuda, ktorý nahradí triedu Rubis.

Jednotky leteckej zložky námorných síl sú pridelené na jednotlivé pozemné základne letectva námorných síl takto:

- základňa Landivisiau – letka 12F (12 lietadiel Rafale M), letka 11F (14 lietadiel Super Etendard Modernisés), letka 17F (16 lietadiel Super Etendard Modernisés) a výcvikový roj 57S (5 lietadiel Falcon 10 MER);
- základňa Lanvéoc-Poulmic – výcviková letka 22S (vrtuľníky Alouette III – 6 x SA 316 B, 4 x SA 316 VSV a 4 x SA 319 B), letka 32F (7 vrtuľníkov Super-Frelon, z toho jeden trvale detašovaný na základni Hyères), letka 34F (8 vrtuľníkov WG 13 Lynx) a výcviková letka 50S (7 strojov CAP 10 a 6 lietadiel Rallye);
- základňa Lann-Bihoué – letka 4F (3 lietadlá E-2C Hawkeye), letka 23F (9 lietadiel Atlantique 2) a letka 24F (4 lietadlá Falcon 50 M a 4 stroje Embraer Xingu);
- základňa Nîmes-Garons – letka 21F (9 lietadiel Atlantique 2) a letka 28F (10 lietadiel Nord 262 E a 4 stroje Xingu);
- základňa Hyères – skúšobné centrum 10S, letka 31F (12 vrtuľníkov Lynx Mk IV), letka 35F (6 vrtuľníkov Alouette III a 8 vrtuľníkov AS 365 N Dauphin) a letka 36F (15 vrtuľníkov AS 565 SA Panther);
- základňa Tontouta (Nová Kaledónia), základňa Faa (Tahiti) a základňa Fort de France (Martinique) – detašmány letky 25F (5 lietadiel Falcon F 200 Guardian).

Letecká skupina na palube lietadlovej lode Charles de Gaulle je vytvorená z letiek 11F, 12F, 17F, 4F a detašovanej časti letky 35F (3 záchranné vrtuľníky AS 365 N Dauphin Pedro). Stroje Super Etendard Modernisés letky 11F a 17F môžu nosiť aj riadené strely ASMP s jadrovou hlaviciou. Na lodi Jeanne d'Arc je roj vrtuľníkov Alouette III z letky 22S. Vrtuľníky Lynx z letky 31F a 34F sú vyčlenené pre protiponorkové fregaty typu F67 a F70 ASM. Vrtuľníky Panther letky 36F sú pridelené na fregaty typu F70 AA, fregaty triedy La Fayette a fregaty triedy Floréal.

Námorné letectvo má postupne dostať 35 stíhacích strojov Rafale M a 25 dvojmiestnych strojov útočnej verzie Rafale N. Vrtuľníky Super-Frelon a Lynx začnú nahrádzať nové vrtuľníky NFH-90.

Rozpočet námorných síl na rok 2003 bol 5,43 miliardy EUR.

Lietadlová loď
Charles de Gaulle (R 91)
Foto Marine Nationale

Žandárstvo (Gendarmerie)

Žandárstvo je súčasťou ozbrojených síl Francúzskej republiky s celkovým početným stavom takmer 100 000 osôb (z toho približne 3 000 dôstojníkov a 80 000 príporčíkov, poddôstojníkov a vojakov). Jeho úlohou je chrániť obyvateľstvo a infraštruktúru, zabezpečovať verejnú bezpečnosť, udržiavať poriadok a dozerať na dodržiavanie zákonov. V tomto zmysle plní predovšetkým policajné úlohy. Okrem toho sa žandárstvo podieľa aj na vojenskej obrane štátu, ochrane jadrových zariadení, administratívnej správe záloh a príprave na mobilizáciu. Jednotky žandárstva sa zúčastňujú aj na medzinárodných operáciách pod hlavičkou OSN, NATO alebo EÚ.

Žandárstvo riadi minister obrany prostredníctvom Generálneho riaditeľstva Gendarmerie Nationale (DGGN). Z organizačného hľadiska sa člení na dve základné zložky:

- departamentálne žandárstvo, ktoré je rozdelené na 3 603 brigád a 700 špecializovaných jednotiek spolu s vyše 60 000 osobami;
- mobilné žandárstvo, ktoré má 129 eskadrií a vyše 17 000 osôb.

V rámci žandárstva je vytvorených viacero vysokošpecializovaných jednotiek, ktoré plnia napríklad protiteroristické úlohy (GSIGN), chránia VIP, vyšetrojú zločiny, zabezpečujú ochranu letísk, námorných základní, zariadení pod správou DGA a podobne. Súčasťou žandárstva je aj republikánska garda.

Žandárstvo má vo výzbroji vyše 300 obrnených vozidiel, vyše 40 vrtuľníkov a okolo 120 hládokových námorných (49) a riečnych plavidiel.

Andrej GÁFRIK

Luxemburské veľkovojsvodstvo

Táto konštitučná monarchia s oficiálnym názvom Grand Duché de Luxembourg je z hľadiska rozlohy najmenším členským štátom Severoatlantickej aliancie. Vznikla už v roku 963, veľkovojsvodstvom sa stala ako súčasť Holandska v roku 1815 a plnú nezávislosť získala v roku 1867.

Luxembursko leží v západnej Európe, vklinené medzi Belgickom, Francúzskom a Nemeckom. Administratívnym a ekonomickým centrom krajiny je hlavné mesto Luxemburg. Územie štátu sa administratívne člení na tri dištrikty. Úradným jazykom je luxemburčina, francúzština a nemčina. Luxembursko patrí medzi najvyspelejšie európske štáty, je významným svetovým sídlom bankovníctva a sídlia v ňom viaceré medzinárodné inštitúcie. Hlavou štátu je veľkovojsvoda, ktorý je aj najvyšším veliteľom ozbrojených síl.

Obranný sektor

Oblasť obrany patrí do kompetencie luxemburského ministerstva zahraničných vecí, ktoré má pre ňu vytvorenú osobitnú administratívnu zložku – Riaditeľstvo obrany. Toto riaditeľstvo je v podstate akýmsi mini-ministerstvom obrany a na starosti má hlavne modernizáciu ozbrojených síl, zahraničné vzťahy a záležitosti súvisiace s vnútornou reformou ozbrojených síl.

Luxemburské ozbrojené sily plnia niekoľko hlavných úloh na národnej i medzinárodnej úrovni. Na národnej úrovni sa podieľajú na obrane územia veľkovojsvodstva v prípade ozbrojeného konfliktu, zabezpečujú ochranu dôležitých zariadení a lokalít na vlastnom území a poskytujú pomoc a podporu civilnej štátnej správe a obyvateľstvu v prípade prírodných alebo iných katastrof. Na medzinárodnej úrovni prispievajú ku kolektívnej obrane v rámci organizácií, ktorých je veľkovojsvodstvo členom, podieľajú sa na mierových operáciách, ako aj na verifikácii a kontrole dodržiavania medzinárodných zmlúv, ktoré Luxembursko podpísalo.

Luxemburské ozbrojené sily sú plne profesionálne a skladajú sa z kariérnych vojakov a dobrovoľníkov slúžiacich na základe kontraktu. Ich veľkosť a štruktúra reflektuje nielen rozlohu krajiny a počet obyvateľov, ale aj geopolitické prostredie dané polohou Luxemburska a bezpečnostné záruky vyplývajúce z jeho členstva v NATO.

Ozbrojené sily priamo riadi štáb ozbrojených síl, ktorému podlieha Vojenské stredisko v Diekirchu, vojenská hudba, vojenský dekanát, vojenská justícia a vojenský personál vyčlenený pre iné organizácie.

Vo Vojenskom stredisku v Diekirchu je sústredené aktívne jadro luxemburských ozbrojených síl. Stredisko sa organizačne člení na veliteľstvo, štyri rotý (A, B, CI a D), logistickú službu a zdravotnícku službu.

Rota A je vycvičená a vybavená ako prieskumná rota. Jej úlohou je teritoriálna obrana Luxemburska alebo alternatívne účasť na kolektívnej obrane v rámci NATO. V takomto prípade by pôsobila ako samostatná prieskum-

ná jednotka v jednej z belgických brigád vyčlenených pre Eurocorps. Rota A zabezpečuje výcvik luxemburského kontingentu pre sily KFOR a z jej príslušníkov sa vytvára aj bezpečnostná a čestná stráž pre palác veľkovojsvodu. Rota sa organizačne skladá z veliteľa a štábu, jednej protitankovej čaty a dvoch prieskumných čiat. Štáb roty je vybavený vozidlami HMMWV v základnej a veliteľskej verzii a príslušnými spojovacími prostriedkami. Proti-

tanková čata (podľa tabuliek 1 dôstojník, 3 práporčíci, 25 poddôstojníkov a vojakov) má jedno veliteľské družstvo a dve protitankové družstvá, každé s tromi vozidlami HMMWV, pričom dve z nich sú vybavené protitankovým systémom TOW. Spolu má čata osem vozidiel HMMWV a dva kamióny MAN. Každá z prieskumných čiat (podľa tabuliek 1 dôstojník, 5 práporčíkov, 25 poddôstojníkov a vojakov) má jedno veliteľské družstvo a štyri prieskumné družstvá, každé s dvoma obrnenými vozidlami HMMWV 1114 s guľometom M2HB kalibru 12,7 mm. Spolu má čata desať vozidiel HMMWV a jeden kamión MAN. V budúcnosti sa má protitanková čata nahradiť treťou prieskumnou čatou. Celkový početný stav roty A je v súčasnosti asi 140 osôb.

Rota B je vlastne školou ozbrojených síl pre dobrovoľníkov i kariérnych vojakov. Skladá sa z veliteľstva a školského oddelenia.

Rota CI (Commandement et Instruction) má na starosti administratívne zabezpečenie veliteľstva a jednotiek vojenského strediska.

Rota D bola vytvorená ako jadro luxemburskej prieskumnej rotý určenej pre pozemnú zložku síl AMF(L) (Allied Command Europe /ACE/ Mobile Force /Land/) Jej štruktúra je rovnaká ako štruktúra roty A, ale pri operačnom nasadení by bola doplnená o logistickú jednotku. Spolu s touto jednotkou je početný stav roty D asi 180 osôb. Vybavenie zahŕňa 21 kamiónov MAN, 59 vozidiel HMMWV, 18 guľometov M2HB kalibru 12,7 mm a 4 systémy TOW.

Luxemburské ozbrojené sily majú okrem toho vo výzbroji útočné pušky AUG kalibru 5,56 mm vrátane verzie s ťažkou hlavňou, pištole Browning kalibru 9 mm a pancierovky LAW M72A2. Zastarané húfnice kalibru 105 mm slúžia už len na ceremoniálne účely. V oblasti RCHBO sa používajú ochranné masky S-10, ochranné odevy Mk4, chemické detektory CAM a prístroje na meranie rádiácie PDRM-82/M a D. Jednotky sú vybavené prostriedkami na nočné videnie Clara, OB-44, TN2-1 a UA/1116. Zdravotnícka služba používa vozidlá HMMWV v sanitnej verzii.

Luxembursko sa podieľa (v spolupráci s Belgickom) na financovaní programu vývoja európskeho vojenského transportného lietadla Airbus A400M.

Luxemburskú registračnú značku LX nesie sedemnášť strojov E-3A a tri stroje TCA (Boeing 707-320C) síl vzdušného systému včasnej výstrahy a navedenia NATO (NAEWF), aj keď tieto lietadlá majú základňu v nemeckom Geilenkirchene.

Andrej GÁFRIK
Foto Lëtzebuurger Arméi

Luxembursko	
Rozloha	2 586 km ²
Počet obyvateľov	454 200
Hustota obyvateľov na km ²	175,6
HDP (2002)	21,9 miliardy USD
Obranný rozpočet (odhad 2002-2003)	148 miliónov USD

KRÁTKO

Kráľovské austrálske vojenské námorníctvo získalo koncom apríla ôsmu fregatu triedy Anzac. Kým plavidla HMAS Ballarat založili v lodenici firmy Tenix Defence vo Williamtowne 4. augusta 2000 a na vodu ho spustili 25. mája 2002. Kontrakt na fregaty triedy Anzac v hodnote viac ako 7 miliárd austrálskych dolárov je naplánovaný na obdobie 17 rokov.

...

Americká spoločnosť Raytheon získala pevnú cenovú modifikáciu v hodnote 232 740 069 amerických dolárov na kontrakt na dodanie 368 námorných protiletadlových raketových riadených striel radu RIM-162 ESSM, 52 prepravných kontajnerov a náhradné dielce.

...

Nemecké vzdušné sily Luftwaffe získali 30. apríla 2004 svoje prvé operačné nadzvukové bojové lietadlo Eurofighter. Stroj zaradili do stavu 73. stíhacieho krídla (Jagdgeschwader 73), ktoré je dislokované na leteckej základni v Laage. Lietadlo priletelo na leteckú základňu Laage z letiska výrobnej spoločnosti EADS v Manchingu.

...

Holandský minister obrany Henk Kamp oznámil rozhodnutie uzavrieť námornú leteckú základňu Valkenburg a odpredať desať námorných hliadkovacích turbopvrtuľových lietadiel P-3 Orion. Tento krok by mal ušetriť holandskej vláde stovky miliónov eur.

...

Americká spoločnosť Boeing získala od izraelskej štátnej spoločnosti IAI (Israel Aircraft Industries) kontrakt v hodnote 78 miliónov amerických dolárov na výrobu komponentov pre protiraketové riadené strely Arrow II. Kontrakt, ktorý sa už realizuje, skončí v roku 2006. V prípade využitia opcí bude pokračovať až do druhého štvrtroka 2008. Celková hodnota kontraktu s opциями môže dosiahnuť až 225 miliónov amerických dolárov.

...

Francúzska generálna delegatúra pre vyzbrojovanie DGA vybrala spoločnosť EADS DCS (Defence and Communications Systems) na dodanie demonštrátora rýchleho bezpilotného lietadla CARAPAS. Výsledky skúšok demonštrátora využijú pri špecifikovaní požiadaviek na viacúčelový viacsenzorový program.

...

V súvislosti s maďarským programom zavedenia nadzvukového bojového lietadla Gripen navštívila v poslednom aprílovom týždni skupina šestnástich oficiálnych maďarských predstaviteľov Švédsko. Delegáciu tvorili predstavitelia maďarského ministerstva obrany, generálneho štábu, veliteľstva vzdušných síl, veliteľstva logistiky a podpory a leteckej základne Kecskemét.

Raketomet RT2000

Výskumná divízia pre rakety a riadené strely vedeckotechnologického ústavu Chung-Shan z Taiwanu vyvinula na konci 90. rokov minulého storočia nový delostrelecký salvový raketový systém RT2000. Taiwanské pozemné sily objednali prvých 60 systémov RT2000 na začiatku roku 2001. Raketomet je nainštalovaný na podvozku kolesového automobilu HEMTT 8 x 8. V raketomete RT2000 možno použiť tri typy raketových striel – MK 15 kalibru 117 mm, MK 30 kalibru 180 mm a MK 45 kalibru 230 mm. Číslice 15, 30 a 45 vyjadrujú maximálny diaľkový dostrel rakiet. Rakety sú v rýchlo vymeniteľných kontajneroch – MK 15 po dvadsať kusov, MK 30 po deväť kusov a MK 45 po šesť kusov. Na raketomet sa súčasne nabíjajú dva kontajnery.

Začalo vyhodnocovanie F/A-22

Americké vzdušné sily začali formálne 29. apríla 2004 program začiatkových operačných skúšok a vyhodnotenia IOT&E (Initial Operational Test and Evaluation). Program sa uskutočňuje na základni vzdušných síl Edwards v Kalifornii. Počas programu IOT&E budú skúšobní piloti vyhodnocovať účinnosť lietadla ako zbraňového systému, jeho odolnosť v modernom boji, bojovú použiteľnosť a nasaditeľnosť a taktické možnosti predletovej a poletovej údržby. Všetky tieto parametre budú sledovať v širokom rozsahu operačných misií. V súčasnosti lieta 24 strojov F/A-22 Raptor a ďalších 36 kusov je v rôznych etapách výroby. Vzdušné sily plánujú skončiť program IOT&E v septembri tohto roku.

Revolučná brokovnica

Juhoafrická firma Truvelo Armory vyrába nový typ brokovnice Neostead 2000. Neobvykle koncipovaná zbraň kalibru 12 so 70-mm komorou má dva valcové zásobníky s kapacitou 6+6 nábojov, ktoré sú umiestnené nad hlavňou.

Zbraň s 570 mm dlhou hlavňou má celkovú dĺžku len 690 mm. V brokovnici Neostead 2000 je použitých veľa nekonvenčných a novátorských nápadov – záver je pevný a hlaveň sa počas nabíjania pohybuje vpred. Brokové náboje sa do zásobníkov nabíjajú zozadu. Plášť je vyrobený z veľmi odolných polymérov. Bezpečnostná poistka je umiestnená aj so spúšťou pod spoločným ochranným lučíkom. Mieridlá sú integrované do prepravného držadla zbrane.

Laserová výstraha

Taliansky výrobca Marconi Selenia Communications SpA vyvinul a vyrába vrtuľníkový laserový výstražný systém LOAM. Tento laserový radar slúži na presné navigovanie vrtuľníkov, obzvlášť počas prízemných letov. Systém zachytí hocikáku prekážku, ako napríklad drôty, mosty alebo stožiare. Systém LOAM tvoria tri jednotky. Skenovacia jednotka (foto), jednotka spracovania údajov a zobrazovacia jednotka. Skenovacia jednotka má horizontálne zorné pole 40° a vertikálne 30°. Minimálny dosah zachytenia prekážky je 50 m a maximálny 2 000 m. Pravdepodobnosť zachytenia prekážky je lepšia ako 99,5 %. Systém sa vyrába sériovo pre vrtuľníky NH 90 a EH 101.

Skúšky húfnice 105 mm

Prototyp novej juhoafrickej samohybnej húfnice kalibru 105 mm začal strelecké skúšky v USA. Na vývoji prototypu sa podieľala juhoafrická firma Denel a americká firma General Dynamics Land Systems (GDLS). Základom systému je veža s modifikovaným juhoafrickým kanónom LEO kalibru 105 mm. Kanón LEO dosahuje s novým typom streliva s dnovým generátorom dostrel až 30 km. Veža s kanónom je nainštalovaná na podvozku modifikovaného kolesového transportéra LAV-III 8 x 8 americkej firmy GDLS. Tento typ transportéra je základom amerického pancierového vozidla budúcnosti Stryker.

Belgická Iguana FV4

Belgická firma Sabiex International vyvinula a vyrába ľahký pancierovaný automobil Iguana FV4. Škrupina vozidla je vyrobená z kvalitnej balistickej ocele s možnosťou nainštalovania doplnkového panciera. Základný pancier odoláva strelám 7,62 x 51 mm, doplnkový až do kalibru 14,5 mm. Dieselový motor s výkonom 160 kW zabezpečuje stály pohon všetkých štyroch kolies. Vozidlo má dĺžku 4,65 m, šírku 2,45 m, výšku 2,02 m a jeho bojová hmotnosť je v rozsahu 8 500 – 10 000 kg. Interiér je v základnej konfigurácii určený pre veliteľa, vodiča a šesť vojakov. Vďaka vynikajúcej všestrannosti možno vozidlo Iguana jednoducho modifikovať pre širokú škálu aplikácií.

Text a foto Miroslav GYŮRÖSI

KRÁTKO

Americká spoločnosť Lockheed Martin získala od velenia USAF kontrakt v hodnote 32 miliónov amerických dolárov na dodanie ďalších moderných navádzacích kontajnerov Sniper XR s príslušenstvom. Objednávka potvrdila štvrtú výrobnú sériu (Lot IV) týchto kontajnerov pre USAF. Kontajnery Sniper XR sú určené pre F-16 Block 50 z výzbroje USAF a F-16 Block 30 leteckej národnej gardy.

• • •

Podľa amerických zdrojov Čína ľudová republika v tomto roku viac ako zdvojnásobila svoj obranný rozpočet ako súčasť svojej agresívnej stratégie vojenskej modernizácie. Oficiálny obranný rozpočet na rok 2004 je viac ako 25 miliárd amerických dolárov. Niektorí experti v USA tvrdia, že keď sa zarátá aj dovoz zbraňových systémov zo zahraničia, dosiahne čínsky obranný rozpočet v tomto roku 50 až 70 miliárd amerických dolárov.

• • •

Švédská spoločnosť Saab Training Systems dodala v máji výcvikovému stredisku v anglickom Salisbury Plain digitalizovaný simulátor DFWES (Direct Fire Weapon Effects Simulator). Modifikovaný simulačný systém Saab BT 46 bude schopný spolupracovať s najnovším digitálnym rádiovým systémom Bowman z výzbroje britských pozemných síl.

• • •

Predstavitelia nemeckého konzorcia GSC (German Submarine Consortium) podpísali s predstaviteľmi portugalskej vlády 21. apríla 2004 v Lisabone kontrakt na stavbu a dodanie dvoch dielelektrických ponoriek triedy 209 PN. Kontrakt zahŕňa aj opciu na tretie plavidlo rovnakého typu. Hodnota kontraktu je približne 800 miliónov eur.

• • •

Americká spoločnosť Sikorsky získala modifikovanie pevného kontraktu v hodnote 14 932 695 amerických dolárov na konvertovanie štyroch vrtuľníkov UH-60L „Vanilla“ Black Hawk do konfigurácie HH-60L. Kontraktorom je americké veliteľstvo pre letectvo a riadené strely pozemných síl. Skončenie prác je naplánované na 31. decembra 2007.

• • •

Veľká Británia kúpi v Spojených štátoch amerických 64 okrídlených riadených striel Tomahawk. Novými riadenými strelami TLAM (Tomahawk Land Attack Missile) v cene 70 miliónov libier (105 miliónov eur), vyrobenej spoločnosťou Raytheon, výzbroja 7 útočných atómových ponoriek triedy Trafalgar.

• • •

Írske vzdušné sily dostali v apríli prvé tri kusy nových turbovrtuľových cvičných lietadiel Pilatus PC-9M švajčiarskej výroby. V nasledujúcich mesiacoch k nim pribudne ešte 5 lietadiel rovnakého typu. Hodnota celého kontraktu je približne 60 miliónov eur.

Keď sa pred nejakým časom riadiaci pracovníci v trenčianskom vojenskom opravárenskom podniku 027 rozhodovali o prípadnom prevzatí výroby kolesového obrneného vozidla Aligator, bolo im podľa slov riaditeľa podniku Ing. Stanislava Končeka jasné, že ho budú musieť aj náležite otestovať a zabezpečiť jeho bezpečnosť a potrebnú kvalitu. V opačnom prípade nebudú mať nádej s ním uspieť na náročnom trhu členských krajín NATO.

Rodný list pre vozidlá

Podnik je držiteľom certifikátu systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:2000 od renomovanej holandskej certifikačnej spoločnosti Det Norske Veritas Rotterdam. Zároveň v zmysle zákona NR SR číslo 11 z tohto roku o obrannej štandardizácii, kodifikácii a štátnom overovaní kvality výrobkov a služieb na účely obrany, realizuje podľa Ing. Končeka aj zavedenie noriem STN AQAP do systému manažérstva kvality.

Premena Jeseníka

„Aby bolo možné naplniť deklarované ciele v súvislosti s kvalitou našich produktov, rozhodli sme sa vybudovať nezávislé pracovisko diagnostiky kolesovej techniky, ktoré umožní vykonávať objektívnu kontrolu technického stavu vyrobených ale aj opravovaných vozidiel, a to pri preberaní do opravy, v priebehu výroby i pri odovzdávaní zákazníkovi. Zjednodušene povedané, každé vozidlo bude mať vystavený svoj rodný list. Takýmto spôsobom chceme predísť aj prípadným reklamáciám. Vozidlo, ktoré k nám príde do opravy, prejde týmto pracoviskom a dostane potvrdenie o jeho skutočnom

technickom stave. Po vykonaní opravy sa celý tento proces znova zopakuje,“ približuje úlohu pracoviska technický riaditeľ podniku Ing. Marián Gogora.

Vlastná stavba pracoviska diagnostiky sa začala v októbri minulého roka a v polovici marca 2004 ohlásili stavbári, že svoju prácu splnili. V podniku pri jeho koncipovaní brali do úvahy aj to, že sa stali certifikovaným dílerom Tatry Kopřivnice na opravy výrobkov Tatra. Pôvodnú halu Jeseník čakala

však náročná premena. Najväčšou stavebnou úpravou bolo vybudovanie 26 metrov dlhej montážnej jamy, ktorá dnes spĺňa najnáročnejšie požiadavky Európskej únie na pracovné prostredie, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. Jama umožňuje plynulo uskutočňovať jednotlivé technologické operácie pri kontrole brzd a podvozkových častí vozidiel. Pod ňou museli vybudovať izolačnú vaňu proti presakovaniu vody a ropných produktov. Do nej bola podľa slov zástupcu vedúceho odboru riadenia kvality podniku Ing. Miroslava Šuleka osadená armatúra z ocelevej výstuže, na zabezpečenie celkovej statickej stability pri kontrole rôznych typov vozidiel – od osobných automobilov až po samohybné kanónové húfnice a ťažké uvoľňovacie automobily.

Technologické zariadenie pracoviska predstavuje v súčasnosti v rámci Slovenska špičku. V tomto ohľade neskrýva určitú spokojnosť ani Ing. Vladislav Horák. Takéto parametre dosahuje aj valcová skúšobňa brzd pre nápravové zaťaženie do 18 ton, riadená osobným počítačom a vybavená komunikačným pultom, diaľkovým ovládaním, simultánnym ukazovateľom, pedometrom, ktorý sníma

ovládaci silu na brzdový pedál hydraulických brzd a externými snímačmi vzduchotlakových brzd s rádiovým prenosom dát.

Myslia aj na Zuzany

„Valcovú skúšobňu brzd chceme postupne doplniť ešte dynamickými váhami na meranie statického a dynamického zaťaženia nápravy a hydraulickým simulátorom zaťaženia náprav. Ten nám zasa umožní preveriť skutočný stav brzd pri simulovanom plnom zaťažení vozidla. Nebude chýbať ani prístroj na kontrolu ABS systému WABCO. Aby sme mohli zabezpečiť kontrolu brzd zdvojnásobných hnacích náprav s trvalým záberom bez medzinápravového diferenciálu, ktorý napríklad používa v ozbrojených silách také rozšírené vozidlo ako je P-V3S, vybavíme jamu pneumaticko-hydraulickým zdvihákom s nosnosťou 14 ton s kontinuálnym spodným pojazdom po celej dĺžke dna montážnej jamy,“ vymenúva Ing. Horák ďalšie prednosti pracoviska. Okrem iného sa na rovinatej ploche pred montážnou jamou bude môcť regloskopom vykonávať kontrola nastavenia a svietivosti svetlometrov. A v budúcnosti aj rektifikácia zbraní na kolesovom podvozku so zameriavacími a pozorovacími prístrojmi osádky.

Na záver možno konštatovať, že po komplexnom vybavení technologickými zariadeniami umožní pracovisko diagnostiky kolesovej techniky uskutočňovať emisnú kontrolu a bezdemontážnu diagnostiku riadenia, brzd, osvetlenia, podvozkových častí a zbraňových systémov všetkej kolesovej techniky vyrábanej a opravovanej vo Vojenskom opravárenskom podniku 027 v Trenčíne a zavedenej v našich ozbrojených silách.

Josef ŽIAK

Foto archív podniku

Guľomet GAU-21 (M3M)
upevnený na nákladovej
rampe (RMWS) vrtuľníka
CH-53 Super Stallion letky
HMH-461 americkej
námornej pechoty
Foto Cpl. Eric C. Ely,
US Marines

Námorné veliteľstvo pre
vzdušné systémy NAVAIR
(Naval Air Systems Com-
mand) amerických námor-
ných síl objednalo začiat-
kom tohto roka od známej
belgickej spoločnosti Fabri-
que Nationale Herstal, S. A.
(FN Herstal) 136 guľometov
M3M (plus 24 kusov náhrad-
ných) kalibru 12,7 mm.
Guľometmi majú byť
vyzbrojené vrtuľníky typo-
vých radov UH-1, H-60,
CH-46 a CH-53, ako aj stroje
s preklpnými rotormi
MV-22 námorných síl
a námornej pechoty (US
Navy a US Marine Corps).

Guľomet M3M pre námorné vrtuľníky

sa môže umiestniť externe, v okne alebo
vo dverách, prípadne na podlahe.

Rukoväte nie sú pripevne-
né k zbrani (ako
pri guľomete
M2HB), ale k la-
fete. Práve konš-

trukčné riešenie lafety v spojení
s otočným kĺbom (Medium Pintle
Head) prispelo k značnému absorbovaniu
síl a protisíl pri spätnom ráze a k väčšej
stabilite zbrane pri mierenej streľbe.
Zbraň je štandardne vybavená optickými
reflexnými mieridlami, ale môže sa kom-
binovať s rôznymi typmi denných alebo
nočných zameriavačov.

Guľomety M3M má už vo výzbroji via-
cero ozbrojených síl – napríklad belgické
a britské – ako podporné zbrane na vrtuľ-
níkoch alebo vozidlách.

Skúšobný ústav námornej pechoty
USA (Marine Corps Warfighting Labora-

MUNIČNÉ BOXY PRE M3M		
	Na 100 nábojov	Na 600 nábojov
Dĺžka [mm]	300	630
Šírka [mm]	150	195
Výška [mm]	180	555
Hmotnosť (plný) [kg]	14,4	93

tory) začal skúšky guľometu M3M ako
podpornej zbrane pre vrtuľníky námor-
níctva a námornej pechoty v roku 2001.
Testovalo sa aj jeho použitie na vozidlách
(HMMWV a 5- alebo 7-tonové kamióny),
ako aj vo forme prenosnej zbrane.

Hlavnými platformami, ktoré majú byť
vyzbrojené guľometmi M3M, sú vrtuľníky
UH-1, H-60, CH-46, CH-53 a stroje s prek-
lopnými rotormi MV-22. Popri bežnom
umiestnení v oknách alebo vo dverách
vrtuľníka je novinkou umiestnenie guľo-
metu M3M na nákladovej rampe vrtuľní-
kov CH-53D/E (Ramp Mounted Weapon
System – RMWS). Tento spôsob
podstatne rozšíril sektor obran-
nej paľby smerom dozadu (180°
v odmere), čo je dôležité naprí-
klad pri záchranných akciách,
keď nie je k dispozícii bojový
vrtuľník na palebnú podporu.
Podľa požiadaviek námorníctva
a námornej pechoty musí byť
guľomet lafetovaný tak, aby ho
jedna osoba mohla do dvoch
minút demontovať a použiť ako
prenosnú zbraň. Munícia bude
väčšinou uložená v boxoch na
300 nábojov, aby s nimi mohol
manipulovať jeden človek.

Guľomet M3M bude mať
v amerických ozbrojených silách
služobné označenie GAU-21.

Andrej GÁFRIK

Schéma
RMWS
(Ramp Mounted
Weapon System)
Kresba MCWL

Spoločnosť FN vyvinu-
la guľomet M3M kalibru 12,7
mm ako podstatne modernejšiu
náhradu za guľomet M2HB rovnakého
kalibru. Nová zbraň je kompaktnější,
ľahšia, má väčšiu životnosť hlavne (chró-
movaný vývrt), podstatne väčšiu rýchlosť
streľby, vyššiu presnosť a nižší
spätný ráz. Zásobuje sa muni-
ciou pomocou nábojového
pásu zľava alebo sprava. Na
rozdiel od guľometu M2HB
striela z otvoreného záveru, čo
prakticky eliminuje možnosť
predčasnej iniciácie náboja
v dôsledku prehriatia zbrane.
Prázdne nábojnice sa vyha-
dzujú smerom dole, články
nábojového pásu doľava alebo
doprava (podľa nabíjania).

Guľomet M3M sa používa
buď v guľometnom kontajneri
určenom pre vrtuľníky a ľah-
ké lietadlá (pozri Obrana
č. 2/2004, str. 35) alebo na špe-
ciálnej lafete, ktorá sa upevňu-
je na otočný kĺb. Vo vrtuľníku

ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY GUĽOMETOV KALIBRU 12,7 MM

	M2HB-QCB	M3M (lafetovaný)	M3M (v kontajneri)
Hmotnosť zbrane [kg]	38,15	35,8	36,4
Hmotnosť hlavne [kg]	13	5	5
Dĺžka zbrane [mm]	1 654	1,520	1,680
Dĺžka hlavne [mm]	1 143	914	896
Počet drážok	8	8	8
Dĺžka vývrtu [mm]	1 064	800	800
Ústová rýchlosť [m.s ⁻¹]	920	880	880
Účinný dostrel [m]	2,000	1,850	1,850
Maximálny dostrel [m]	6 765	6,500	6,500
Teoretická rýchlosť streľby [výstrelův.min ⁻¹]	485/635	1025 ± 75	950 - 1 100
Manuálna poistka	možnosť	Áno	áno
Dĺžka záklzu [mm]	30 - 1.18	30	30
Chladenie hlavne	vzduchom	vzduchom	vzduchom
Životnosť hlavne [výstrelův]	3 000	10 000	10 000
Lafeta s otočným kĺbom:			
- celková dĺžka [mm]		890	
- šírka [mm]		535	
- výška [mm]		570	
Kapacita muničného boxu [ks]	100	100 / 600	250 / 400
Nabíjanie	z pásu	z pásu	z pásu

IDEE 2004

Výstava napriek tomu, že nepatrí k najväčším, pomerne verne odzrkadľuje možnosti nášho priemyslu a obchodníkov a naznačuje smery, ktorými sa budú v najbližších rokoch uberať možné akvizičné aktivity v Ozbrojených silách SR. Tohtoročná výstava IDEE bola nepochybne v minulých ročníkoch. Po prvý raz sa uskutočnila po nedávnom vstupe Slovenska do NATO. IDEE aj tentoraz organizovala spoločnosť Výstavisko TMM pod záštitou ministra obrany SR a s odbornou garanciou Ministerstva obrany SR, Ministerstva zahraničných vecí SR, Ministerstva hospodárstva SR, Združenia obranného priemyslu SR a akciovej spoločnosti DMD Holding. Samozrejme, aj výstava žije svojím špecifickým životom a prispôsobuje sa a mení podľa aktuálnych podmienok. Jedným zo zásadných nových faktorov je podstatné zníženie počtov ťažkej bojovej techniky na výstavnej ploche, čo je celosvetový trend. Druhý zásadný faktor je stály nárast počtu zahraničných vystavovateľov, čo potvrdil aj tento ročník IDEE. Celkovo sa na výstave zúčastnilo 147 vystavovateľov z Českej republiky, Dánska, Francúzska, Izraela, Nemecka, Poľska, Ruska, Slovenska, Slovinska, Švajčiarska, Švédska, Talianska, Spojených štátov amerických a Veľkej Británie. Domácich subjektov bolo 66. Exponáty boli rozdelené do 11 hlavných tovarových kategórií.

Ocenené exponáty

Neoddeliteľnou súčasťou výstavy IDEE je od jej vzniku súťaž o najlepšie exponáty. Cena sa udeľuje nielen na základe technických a výkonových parametrov výroby, ale aj použitých technológií, spracovania, jedinečnosti riešenia a podobne. Do súťaže záujemcovia prihlásili celkovo 14 exponátov. Komisia pod vedením vedúceho oddelenia plánovania vyzbrojovania a zástupcu riaditeľa odboru politiky vyzbrojovania sekcie vyzbrojovania MO SR plk. Ing. Ivana Koblena, CSc., nakoniec ocenila šesť výrobkov v troch zo šiestich oblastí súťaže. V oblasti výbroje, techniky a munície pozemných síl ocenila samohybnú kanónovú húfnicu Zuzana-XA1 kalibru 155 mm so zlepšenými takticko-technickými parametrami, ktorú prihlásila v pozícii vývojovej organizácie akciová spoločnosť Konštrukta-Defence.

S blížiacim sa letom začala aj sezóna špecializovaných veľtrhov a výstav. Pre odborníkov v oblasti vojenskej a bezpečnostnej techniky a technológie je hlavným podujatím v našom regióne medzinárodná výstava obrannej techniky IDEE. Jej v poradí už 6. ročník sa konal 5. – 8. mája 2004 v Trenčíne na výstavisku TMM. Výstavu otvárali prezident a hlavný veliteľ Ozbrojených síl SR Rudolf Schuster a minister obrany SR Juraj Liška.

Samohybná kanónová húfnica Zuzana-XA1

Na otvorení výstavy sa zúčastnil prezident SR Rudolf Schuster a minister obrany SR Juraj Liška
Foto Ján BEGALA

Medzi základné modernizačné kroky v porovnaní so zavedeným systémom ShKH vz. 2000 Zuzana patrí hlavne s dĺžkou 8 200 mm (52 kalibrov), dlhšia autonómna veža s novými dopravníkmi pre 40 striel a 40 náplní, nový palubný riadiaci systém, nový podvozok s motorom MAN D 28 76 LF a množstvo iných detailov. Inovovaná húfnica má maximálny dosah 41,5 km a zvýšenú kadenciu strelby na 8 výstrelův v prvej minúte a 22 výstrelův za 3 minúty. Druhým oceneným exponátom v tejto oblasti bol cvičný delostrelecký náboj kalibru 155 mm s redukovaným dosahom Munza CvRd z akciovej spoločnosti Konštrukta-Defence v pozícii vývojovej organizácie. Strela slúži na plnohodnotný nácvik strelby v priestoroch umož-

ňujúcich činnosť len na obmedzenú vzdialenosť. Strela signalizuje dopad do terénu zvukovým a svetelným efektom a dymom, ktorý je viditeľný na vzdialenosť až 3 km. Pri použití náplní Charge A, 2xA, 3xA je pri štandardných podmienkach minimálny dostrel 4,5 km a maximálny 13 km. Obidva ocenené výrobky trenčianskych konštruktérov sú v etape vývoja a podnikových skúšok.

Bezpilotné lietadlo
Sojka III/TVM

V oblasti výzbroje a techniky vzdušných síl komisia udelila cenu centrálnej pracovnej stanici miesta navedenia Letvis CMN, ktorú prezentovala akciová spoločnosť ALES so sídlom v Trenčíne. Úlohou pracovnej stanice je riadenie a navedenie lietadiel vojenského letectva s možnosťou spolupráce medzi veliteľskými stanovišťami protivzdušnej obrany a leteckými základňami, čím sa podstatne zvyšuje efektívnosť vedenia bojovej činnosti. Novinkou zariadenia je možnosť získať primárnu radarovú informáciu vo forme digitálneho skenu alebo plotrovej informácie z viacerých zdrojov.

Treťou oblasťou, v ktorej komisia udelila ceny, boli komunikačné a informačné systémy, prieskumné a bezpečnostné systémy a pros-

Cvičný náboj Munza CvRd

triedky. Prvú cenu v tejto oblasti získal dvojosový stabilizovaný manipulátor MSO-2 z produkcie akciovej spoločnosti EVPÚ z Novej Dubnice. Tento inteligentný manipulátor novej generácie presne určuje polohu a nastavenie aplikovaných prieskumných a monitorovacích systémov. Druhým oceneným exponátom v tejto oblasti je mobilné meracie pracovisko MMP, ktoré vyrobil štátny podnik LOBB (Letecké opravovne Banská Bystrica). Pracovisko MMP slúži na technickú podporu vojenského frekvenčného manažmentu, na riešenie vzájomnej elektromagnetickej koexistencie vojenských rádioelektronických prostriedkov a taktické medzi vojenskými a civilnými prostriedkami. Posledným oceneným exponátom (presnejšie

Pracovisko operátorov
systému Sojka III/TVM

exponáty) bol komplexný súbor prostriedkov na velenie prostriedkami protivzdušnej obrany krátkého dosahu z produkcie poľskej akciovej spoločnosti CNPEP Radwar.

Nenápadné novinky

Samozrejme, nielen veľké, viditeľné a oceňované výrobky predstavujú výstavu. Najväčšie množstvo exponátov tvoria veľakrát nenápadné produkty a systémy, ktoré sú ale častokrát tým hlavným kľúčom k úspechu v bojových operáciách. Treba vyzdvihnúť aj to, že na výstave bolo aj niekoľko svetových premiér. Nenápadných, ale o to zaujímavejších a významnejších. Nemecká spoločnosť Diehl Munitionssysteme GmbH & Co KG nie je na Slovensku neznáma. V spolupráci s Ministerstvom obrany SR vyvíja modernizovaný raketomet

Maketa kabíny Mi-17
z produkcie BAE Systems

Pohľad na vonkajšiu
aj vnútornú stranu
prilby ASR 97M

RM-70/85 MORAK Modular - jeho prvé štyri kusy získajú slovenské pozemné sily už v tomto roku. Svetovou novinkou bola maketa novej riadenej rakety LCFG (Low Cost Flight Guidance), ktorú vyvíja Diehl Munitionssysteme v spolupráci s nórskou firmou Kongsberg. Riadiaci modul s inerciálnym a družicovým navigačným systémom so štvoricou aerodynamických plôch umožní predĺžiť dostrel systému na takmer 40 km s presnosťou v ciele 10 - 20 m. Modul s dĺžkou 330 mm a kalibrom 122 mm je umiestnený medzi pôvodným raketovým motorom a bojovou časťou.

Ďalšou svetovou premiérou bolo vystavenie modelovej podoby nového variantu dvojmiestnej bojovej veže Hitfist-30 talianskej firmy Oto Melara určenej pre

poľské kolesové transportéry fínskej konštrukcie Patria AMV. Veža s automatickým kanónom Bushmaster II kalibru 30 mm je úplne prekonštruovaná a v mnohých ohľadoch zlepšená. Materiálom odľahčenej veže je hliníkovo-ocelový sendvič

s doplnkovým kompozitovým opancierovaním. Výška veže je znížená o 20 cm z dôvodu leteckej prepravy.

Svoje novinky predviedli aj mnohé slovenské firmy. Spomeniem len niektoré. Jednou je diaľkovo ovládaný dvojsovo stabilizovaný univerzálny nosič zbraňových systémov NZS-01 od akciovej spoločnosti EVPÚ. Zariadenie umožňuje so zbraňovým systémom s hmotnosťou až 75 kg pohybovať v azimute celokruhovo a v elevácii do +90°. Ďalšia, aj pre odborníkov zaujímavá novinka, bola vystavená v stánku bratislavského Technopolu. Nová balistická ochranná prilba ASR 97M v porovnaní s pôvodnou konštrukciou ASR 97 prináša rad novínok a zlepšení. Konštrukčne tvorí prilbu viac vrstiev špeciálnej tkaniny z aramidového vlákna a na uchytanie výstielky sú použité len tri skrutky oproti šiestim v pôvodnej prilbe ASR 97. Odolnosť novej prilby je proti črepinám s rýchlosťou až 610 m/s. Dôležitým krokom vpred je vybavenie novej prilby špeciálnym protišokovým zariadením.

Veľmi zaujímavé expozície mali Česká republika, Izrael, Švédsko a Veľká Británia. Náš západný sused sa prezentoval veľkým množstvom spoločností a exponátov. Okrem nákladných automobilov bolo asi najrozmernejším českým exponátom riadiace vozidlo prieskumného systému s bezpilotným lietadielkom Sojka III/TVM, ktoré vystavili letecké opravovne Malešice LOM z Prahy.

Izraelské spoločnosti IAI a Rafael spoločne predstavili v modelovej podobe koncept raketového systému protivzdušnej obrany Spyder-SR aj s maketami protiletadlových raketových riadených striel Python-5 a Derby. Na voľnej ploche sa odborníkom aj laikom prezentoval mobilný prehľadový, prieskumný a zameriavací systém Stalker II izraelskej firmy Rafael na španielskom podvozku URO Vamtac. Vždy keď to šlo, počas krátkych chvíľ bez dažďa, firma Rafael vypúšťala do vzduchu svoj pozorovací aerostat Mini-TAOS.

Švédsko zastupovali Ericsson Microwave Systems AB (EMW) so širokou škálou výrobkov určených na informačnú prevahu a Gripen International prezentujúci prvé sériovo vyrábané nadzvukové bojové

Pracovná stanica
navedenia Letvis CMN

lietadlo najnovšej generácie. Firma EMW podpísala s akciovou spoločnosťou ALES počas výstavy zmluvu o zastúpení EMW na Slovensku.

Veľkú Britániu zastupovala hlavne globálna spoločnosť BAE Systems a niekoľko menších firiem. BAE Systems predviedla hliadkovací a pozorovací systém na automobilovom podvozku a taktiež maketu nosovej časti vrtuľníka Mi-17 so svojím jednotným konceptom zlepšenia a dovybavenia vrtuľníkov radu Mi-17 a Mi-24.

Napriek napohľad skromnému množstvu exponátov, bolo medzi nimi viac novínok. Mnohé vám nemôžeme pre nedostatok priestoru priblížiť ihneď, a preto sa s nimi

Upútaný pozorovací
aerostat Mini-TAOS

budete stretávať na stránkach nášho časopisu aj neskôr.

Sprievodné aktivity

Špecializované výstavy tradične sprevádza množstvo udalostí, ktoré často svojim

lietadiel pomocou výkonných radarových systémov so syntetickou apertúrou. Informácie sa budú prakticky v reálnom čase spraco-

Maketa novej riadenej rakety LCFG

IDEE len nepriamo, usporiadatelia pridružili k výstave ďalší sprievodný program. V jej prvý deň sa uskutočnila prezentácia nazvaná Kroky Slovenskej republiky v aliancii. Hneď na druhý deň ráno sa odborníci zúčastnili na technickom seminári s názvom Nové technológie a materiály používané pri výrobe a opravách

Nosič zbraňových systémov NZS-01

Figurína s terminálom systému Rega-4

dosahom a významom prekonávajú celé podujatie. V predvečer IDEE v Trenčíne a konferencie národných riaditeľov NATO pre vyzbrojovanie v Bruseli bolo v utorok 4. mája udalosťou číslo jeden podpísanie prvého dokumentu o účasti 14 slovenských spoločností a ústavov na programe leteckého prieskumu pozemných cieľov AGS (Alliance Ground Surveillance) NATO. Konzorcium TIPS, ktoré si na vývoj a výrobu tohto programu 16. apríla 2004 vybralo vedenie NATO, vytvorilo šesť veľkých spoločností – nemecký EADS, Northrop Grumman z USA, talianska Galileo Avionica, kanadský General Dynamics, francúzsky Thales a španielska Indra. Systém TIPS AGS bude sledovať pozemné ciele z palúb bezpilotných aj pilotovaných

vávať a zobrazovať na pozemných staniciach. Ide o ekvivalent amerického radarového systému J-STARs. Na vývoj projektu plánuje NATO vyčleniť v rokoch 2005 – 2006 približne 350 miliónov eur, na akvizíciu v rokoch 2007 – 2012 až 3,1 miliardy eur. V projekte sa ráta s reinvestíciou zo zisku. Finančný objem investovaný do vývoja sa vráti do priemyslu krajiny – investora. Ide o veľmi dôležitý projekt na zabezpečenie a udržanie informačnej nezávislosti Európy. Samozrejme, okrem tejto aktivity, ktorá sa dotýkala výstavy

Model veže Hitfist-30 pre poľský kolesový transportér Patria AMV

špeciálnej techniky, ktorý sa konal v priestoroch Kultúrneho a metodického centra Ozbrojených síl SR v centre Trenčína. Okrem viacerých tlačových konferencií účastníkov a vystavovateľov sa uskutočnila aj posledná rozlúčková tlačová konferencia leteckej akrobatickej skupiny Biele albatrosy. Bola zároveň oficiálnym rozlúčením svetoznámej akrobatickej skupiny s verejnosťou.

Text a foto Miroslav GYŮRÖSI

Od Monitora k Duiliovi a barbetám

V Obrane č. 23/2003 sme predstavili americký Monitor, ktorý s otočnou delovou vežou priniesol do námorného vojenstva významný pokrok. Takýto spôsob uloženia diel bol totiž oproti bočným delovým batériám vtedajších vojnových lodí oveľa efektívnejší.

Mohlo sa zdať, že obrovskému rozmachu vežových lodí vo vojnových loďstvách nestojí nič v ceste, ale skutočný vývoj bol omnoho zložitejší.

Kazematové lode

Monitor síce inšpiroval, ale zavedenie delových veží s odmerom 360° na veľké delostrelecké lode dalo na seba čakať. Hoci delá na bokoch lodí i radová taktika boja už boli zastarané, admirality tvrdohlavo zotrúvali pri rôznych kombináciách a kompromisoch.

V Británii ešte v roku 1865 stavali tri pancierové fregaty Agincourt, Minotaur a Northumberland s piatimi sťažňami a bočnými batériami, ale v tom istom roku na vodu spustili i prvú kazematovú loď Bellerophon s výtlakom 7 550 t a po nej väčšie lode Hercules (1868) a Sultan (1870) s výtlakom 9 300 t a päť menších triedy Audacious (1870) s výtlakom 6 010 t.

Hlavná výzbroj kazematových lodí, teda najťažšie delá boli v kazematách v centrálnej citadele a dopĺňali ich menšie delá v kazematách po bokoch. Britská Alexandra (1875 – 9 490 t) mala napr. dvojpodlažnú citadelu – v jej spodnej časti stálo osem 254 mm diel a na poschodí štyri 234 mm delá. Prvá francúzska kazematová loď Ocean (1868) niesla zasa na streche citadely v štyroch barbetách (zhora otvorené veže s odmerom až 360°) po jednom 240 mm dele a vo vnútri v kazematách (dve na každom boku) štyri delá kalibru 270 mm. Odmer diel v kazematách bol ale obmedzený (max. 90°), a tak tieto lode často niesli i niekoľko ťažkých diel v barbetách v osi lode na prednej i zadnej palube.

Vežové pancierové lode

Oproti pancierovým fregatám, ktoré vychádzali z radových plachetníc a popri parnom pohone niesli i plnú takeláž, boli kazematové lode veľkým pokrokom, hoci mnohé z nich si ešte tiež zachovali oplachtenie. Rápidne však klesol počet ich diel. Tie síce mali väčší výkon, ale obmedzený odmer a iba delá v barbetách dokázali strieľať do všetkých smerov. Zachovanie bojových hodnôt veľkých delostreleckých lodí si vyžadovalo nové riešenie – otočné delové veže podľa vzoru amerického Monitora a ďalších plavidiel jeho typu. I to však malo háčik.

Myšlienka dať veže do osi trupu lodí ešte nedozrela a prvé vežové pancierové lode niesli dve dvojdelové veže uložené diagonálne na centrálnej citadele. S určitým obmedzením (komíny, stožiare) mohli tak všetky štyri delá v širokých uhloch páliť do bokov, ale aj dopredu a dozadu. Problémom ale bola hmotnosť veží s delami, ktorá často predstavovala až 20 % celkovej hmotnosti lodí, čo zhoršovalo ich stabilitu. Veže sa preto ukladali čo najnižšie nad takisto nízke paluby, a to tiež negatívne ovplyvňovalo plavebné

Francúzska kazematová pancierová loď Trident (1875 – 8 620 t) s parným pohonom mala ešte takeláž, takže mohla plávať aj pod plachtami
Foto archív

vlastnosti plavidiel. Veľká hmotnosť jadra lodí nútila konštruktérov šetriť pancierom na iných dôležitých častiach na úkor odolnosti, nehovoriac už o tom, že delá v nízko umiestnených vežiach mali malý elevačný uhol, a teda i kratší dostrel.

Monarch, Duilio a ďalší

Prvou vežovou pancierovou loďou sa stal britský Monarch (1868 – 8 845 t), nesúci v dvoch vežiach štyri 305 mm delá. K veľikánom tej doby patrili jeho nasledovníci Dreadnought (1875 – 10 820 t) a Inflexible (1876 – 11 880 t), prvý so štyrmi 381 mm delami a druhý s rovnakým počtom diel kalibru 406 mm.

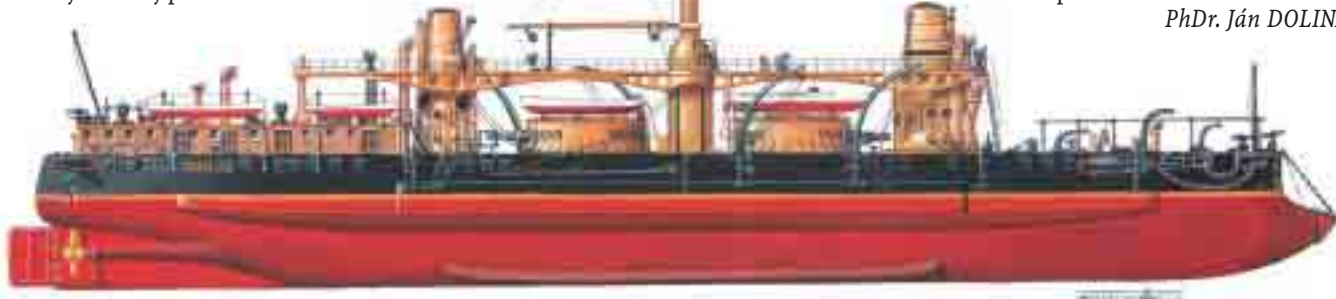
Najväčšou vežovou pancierovou loďou i vojnovou loďou vôbec bol v čase svojho vzniku taliansky Duilio (1876 – 11 138 t) s dĺžkou 103,5 m a šírkou 19,8 m. V dvoch vežiach umiestnených diagonálne (predná vpravo od osi, zadná vľavo) niesol štyri 381 mm delá, ktoré na prove a korme dopĺňalo sedem 152 mm a päť 120 mm diel. Veže chránil 530 mm pancier, boky mali hrúbku 450 mm a paluba 70 mm. Táto mohutná loď, hoci patrila k najrýchlejším vo svojej kategórii, však nebola žiadnym šprintérom a parné stroje s výkonom 5 667 kW jej dávali max. rýchlosť 15,5 uzla (asi 28,7 km.h⁻¹).

Duilia veľkosťou prekonal jeho „rodák“ Dandolo (1878 – 12 265 t) dlhý 104 m a široký 20 m, ktorého hlavná výzbroj však bola slabšia (štyri 254 mm delá), horšie chránené mal i boky (254 mm) a palubu (50 mm) a dosahoval rýchlosť iba 14,5 uzla.

Éra vežových pancierových lodí nebola dlhá – pre ich zlé nautické vlastnosti a obmedzené strelecké schopnosti ich čoskoro nahradili barbetové lode, s ktorými ako prví prišli Francúzi. Cesta k plnohodnotným bitevným lodiam s delovými vežami v osi trupu však zostávala ešte dlhá a komplikovaná.

PhDr. Ján DOLINAY

Predný komín Duilia nestál v osi lode, ale mierne vľavo, aby delá z ním uložených veží mali čo najväčšie pole strelby aj smerom vpred. Posádku lode tvorilo 487 námorníkov

Kurucký major Matej Polerecký

Polerieka je jednou z najmenších obcí v Turci. Po stáročia od jej vzniku až do súčasnosti v nej pospolu žilo okolo stovky duší. Dnes táto dedina nemá ani 50 obyvateľov. Z Polerieky pochádzali a istý čas jej spolumatiteľmi boli zemaniam Polereckovci. Išlo o typický tzv. sedmoslivkársky rod, akých bolo v minulosti na Slovensku neúrekom.

Širšej verejnosti dnes meno Polerecký nehovorí takmer nič. A ani obyvatelia jednej z ulíc na petržalskom sídlisku nevedia, prečo tabule na ich ulici nemajú jednotný názov. Popri oficiálnom (no nesprávnom) pomenovaní Poloreckého ulica je len na niektorých tabuliach uvedený (správny) názov Polereckého. Tento zmätok nepochybne pramení z toho, že azda ani kompetentní činitelia z názvoslovnej komisie netušili, po kom je ulica vlastne pomenovaná.

Vojenské korene rodu

V súčasnosti upadlo totiž takmer úplne do zabudnutia, že v 18. storočí sa viacerí členovia schudobnenej zemianskej rodiny Polereckovcov preslávili ako vysokí dôstojníci viacerých armád. V prvej generácii to bol kurucký major Matej Polerecký, ďalej to boli jeho synovia v radoch francúzskej armády – brigadier Andrej a plukovník Matej, a napokon jeho vnuci – francúzsky generál František Andrej a major Ján Ladislav, ktorý sa ako dobrovoľný bojovník za americkú nezávislosť napokon usadil v USA.

Matej Polerecký sa narodil v Mošovciach, pravdepodobne roku 1662. Mal síce šľachtický pôvod, no až do roku 1695 bol v službách barónov Révayovcov, dedičných županov Turčianskej stolice. Roku 1696 sa presťahoval do Banskej Bystrice, kde sa zamestnal u Gabriela Badu, obchodníka so súknom. Po Badovej smrti sa oženil s jeho vdovou Annou, rodenou Wagnerovou. Získal tak pomerne slušný majetok, no šťastie mu neprinieslo, lebo roku 1701 sa zadlžil, skrachoval a keďže nedokázal splatiť dlhy, dostal sa na čas do väzenia. Po prepustení robil mestského povozníka.

Nádej v povstaní

Po vypuknutí protihabsburského stavovského povstania roku 1703 bol Pole-

recký medzi prvými, čo sa prihlásili do radov kuruckého vojska. Bola to preňho nepochybne veľká šanca. Sám o tom roku 1704 v liste hlavnému veliteľovi povstaleckého vojska generalissimovi Mikulášovi Berčénimu napísal: „A ja som sa na základe výzvy nášho najmilostivejšieho pána kniežaťa hneď od začiatku postavil do radov jazdeckého pluku udatného pána Jána Srettera a na čele práporu so zbraňou v ruke slúžim našej slávnej vlasti.“

Zakrátko ho z nadporučíka povýšili na kapitána a preložili k pluku Jána Györiho-Nagya. O Polereckého bojovej činnosti v prvej fáze povstania sa údaje síce nezachovali, no možno predpokladať, že sa osvedčil, lebo roku 1708 mu sám knieža František II. Rákoci v Jágri udelil armáles, čiže erbovú listinu. Vyplýva to z hlásenia generalissima Berčénimu, ktorý kapitána Polereckého spomína v súvislosti s bojovými aktivitami v okolí Brezna.

Nasledujúci rok, keď kuruci podnikli veľké ťaženie do Liptova, sa Polerecký opäť spomína v Berčénimu hlásení z 1. augusta 1709 ako veliteľ jednotky operujúcej proti cisárskym v okolí Brezna a Polomky. Znalosť terénu, miestnych pomerov i jazyka hrali pri tomto poverení zaiste rozhodujúcu úlohu. Polerecký, medzičasom povýšený na majora, sa nepochybne osvedčil aj ako logista, lebo knieža Rákoci ho ešte v tom istom roku prevelil do sprie-

dvore pôsobil Polerecký až do roku 1719, keď Rákociho manželka musela v zmysle podmienok Požarevackého mieru opustiť Poľsko a odsťahovať sa do Francúzska.

Túžba po vlasti

Polerecký zostal nielen bez zamestnania, ale aj takmer bez prostriedkov, lebo malý statok, ktorý v Poľsku nadobudol, nedokázal užiť jeho viacerú rodinu. Preto sa snažil za každú cenu vrátiť do vlasti. Za dodnes nie celkom objasnených udalostí sa Polereckému podarilo získať priazeň a protekciu niekdajšieho kuruckého maršala Alexandra Károliho (OBRANA č. 26/2003). Mnohí na čele s Rákocim ho považovali za zradcu, lebo ako hlavný strojca uzavretia Satmárskeho mieru (1711) získal nielen úplné omilostenie od cisára, ale aj rozsiahle nové majetky (mnohé patrili jeho bývalým spolubojovníkom), takže sa stal jedným z najmajetnejších aristokratov v Uhorsku.

Roku 1722 sa Polerecký s rodinou presťahoval do Satmárskej stolice a stal sa hlavným inšpektorom rozsiahleho Károliho majetku, ktorý tvorilo okolo 165 dedín a mestečiek. Polereckému podliehali desiatky prefektov (správcov) a šafárov jednotlivých panstiev a mal právo rozsudzovať v Károliho mene rôzne spory. Matej Polerecký zomrel asi roku 1727 v sedmohradskej obci

Terem (dnes Tiream, ktorá sa nachádza v súčasnom Rumunsku). Nepatril síce medzi slávnych vodcov, ktorých zvečňujú monumentálne sochy a pamätníky, no zaslúži si našu pozornosť. Bol jedným z masy tých, čo stáli v nespočetných šíkoch a bojovali zväčša za záujmy mocných. Tento údel bol donedávna príznačný pre úplnú väčšinu príslušníkov malého slovenského národa. Aj Polereckého pohnutý osud je v mnohom typický

pre Slovákov. Preto si zaslúži, aby sme ho zbavili nánosu prachu zabudnutia.

PhDr. Vladimír SEGEŠ, PhD.
Vojenský historický ústav

Banská Bystrica bola významnou zastávkou v živote Mateja Polereckého a rodom jeho synov – francúzskeho brigadiera Andreja a plukovníka Mateja

vodu svojej manželky, landgrófky Šarloty Amálie Hessenskej, ktorá vzhľadom na zhoršujúce sa postavenie povstalcov opustila Uhorsko a usadila sa v Poľsku. Na jej

„V najbližších rokoch budeme plniť úlohy súvisiace so zabezpečením prepravy pre pozemné a vzdušné sily. Okrem toho nám pribudne zasobovanie našich jednotiek, ktoré budú pôsobiť v mierových misiách OSN a pod velením NATO,“ vyratúval plány do budúcnosti zástupca veliteľa v Hlohovci pplk. Elo Vontorčík.

Miesta pre 300 ľudí

Zatiaľ je to hudba budúcnosti. Vlni totiž skončila svoju činnosť 5. dopravná základňa a následne bola zriadená spoločná logistická podporná skupina. Momentálne sa vytvárajú organizačné prvky jej veliteľstva, ktoré začnú činnosť 1. októbra 2004 v Hlohovci, Martine a Žiline. „Bohužiaľ, v roku 2002 sme v rámci reorganizácie prepustili okolo 50 ľudí a o rok neskôr ďalších 15 odborníkov. Nemali potrebné hodnoty a teraz nám chýbajú,“ zdôraznil zástupca veliteľa.

V súvislosti s plnením prepravných úloh v budúcnosti potrebuje útvar a jeho podriadené zložky získať 300 ľudí. Nábor je rozplánovaný na niekoľko etáp. „Je to postupný proces. Nemôžeme mať veľké oči, veľa závisí aj od možnosti regrutačných stredísk. Nie je to ľahká úloha, pretože vzhľadom na zameranie nášho útvaru v najbližších rokoch potrebujeme do nášho multifunkčného práporu skúsených vodičov s praxou. Obsadia miesta profesionálnych vojakov v najnižších hodnotnostiach. Ľudí hľadáme aj v rušených

útvaroch. Niektoré veci sme začali robiť v predstihu. Náčelník štábu logistiky na základe našej žiadosti povolil, že môžeme regrutovať 90 profesionálnych poddôstoj-

V roku 1961 vznikla v Hlohovci 3. automobilová brigáda. V rokoch 1961 - 1992 tu bola dislokovaná 4. automobilová brigáda a od roku 1992 až do roku 2001 5. dopravná základňa. V rokoch 2001 - 2003 bola v hlohoveckých kasárňach umiestnená základňa logistickej podpory. Od 1. októbra 2003 je tu veliteľstvo spoločnej logistickej podpornej skupiny, ktorá je súčasťou veliteľstva síl výcviku a podpory. Veli jej plk. Ing. Stanislav Krištofik.

níkov pre Hlohovec a 30 do Martina už od prvého januára tohto roku. O službu v našich útvaroch prejavilo záujem viac ľudí, ale zatiaľ máme prisľúbených len osem poddôstojníkov do Hlohovca a päť pre Martin,“ zvažnel pplk. Vontorčík.

V Hlohovci majú na ubytovanie 240 budúcich profesionálov vytypovaných objekt hotelového typu. Pravda, musí s tým súhlasiť náčelník štábu personálneho manažmentu MO SR. Zatiaľ je plnenie rozhodujúcich úloh na pleciach vojakov povinnej služby. Zabezpečujú i stráženie niekoľkých objektov.

Opravy alebo nákup?

Na zabezpečenie prepravných kapacít potrebujú v Hlohovci a podriadených útvaroch novú techniku. Podľa ich názoru sa neoplatí investovať do opráv starých vozidiel. „Okrem toho, ak budeme jazdiť do zahraničia, nedostaneme sa so starými autami cez hranice. Veliteľstvo logistiky má predstavu o technike, ktorá

by nám vyhovovala. Je samozrejme, že v prípade nákupu absolvujú nákladné vozidlá vojskové skúšky. Momentálne máme Tatrovky, Pz3S-ky, ale aj 9 nových Aktisov,“ pripomenul E. Vontorčík. V Hlohovci už majú i vozidlá, ktoré sú schopné prepravovať štandardné kontajnery NATO.

Hlohovčania si myslia, že by sa mala prehodnotiť dĺžka kontraktu profesionálnych poddôstojníkov. Systém výcviku predpokladá, že budúci vojenský profesionál vojak alebo poddôstojník strávi na školách, kurzoch a povinnej praxi takmer rok. „Inými slovami, z trojročného kontraktu bude aktívne slúžiť len dva roky. Zistili sme, že u nás je kontrakt na tri roky krátky. Optimálnych by bolo päť rokov,“ zauvažoval náčelník štábu pplk. Jozef Děd.

Veliteľstvo spoločnej logistickej podpornej skupiny plánuje po splnení všetkých prepravných úloh v druhej polovici roku 2006 odborné taktické cvičenie a o rok neskôršie cvičenie vo VVP, kde by získali certifikáciu NATO. V roku 2007 by mal byť zavŕšený proces reštrukturalizácie a útvar by mal byť pripravený plnohodnotne plniť konkrétne úlohy.

Milan ČIPKA

Foto Peter DOVINA

Autári a Hlohovec patria k sebe

Najstarší vojak v posádke

Podplukovník Jozef Děd, náčelník štábu veliteľstva spoločnej logistickej podpornej skupiny v Hlohovci, pochádza z Hlohovca a momentálne drží prímát najstaršieho slúžiaceho vojaka v posádke. „Ako ten čas letí. Obrazne povedané, veď len nedávno, v roku 1978 som ukončil štúdium na dvojročnej dôstojníckej škole v Martine a v tomto roku koncom septembra už odchádzam po 28 rokoch odslužených v ozbrojených silách do zálohy,“ zamyslel sa podplukovník. Vyše dvadsať rokov pracoval v oblasti personálnej práce. V roku 2000 ukončil štúdium na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce na Trnavskej univerzite. „Pred odchodom do zálohy požiadam o rekvalifikačný kurz. Pravdepodobne sa zo mňa stane učiteľ v autoškole alebo pracovník súkromnej bezpečnostnej služby. Ale najviac času venujem svojej rodine, záhrade a možno zostane čas aj na rybárstvo. Dcéra Mária študuje na vysokej, syn Jozef na strednej škole a Kristínka chodí ešte len do materskej školy, takže sa máme s manželkou čo obracať,“ pousmial sa. Zodpovednou prácou naplnil i slová, ktoré mu pred mnohými rokmi zdôrazňoval jeden zo starších kolegov: „Jozko pamätaj si, čo slovo, to perla, čo perla, to pravá, takže, čo vyjde z tvojich rúk a úst, by malo mať hlavu a pätu.“

Krízový manažment SR

(Dokončenie z minulého čísla)

Ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy

Ministerstvo zahraničných vecí okrem iného plní úlohy súvisiace so zabezpečením obrany, ochrany a bezpečnosti pracovníkov diplomatického zboru a majetku štátu v zahraničí. Podieľa sa na opatreniach súvisiacich s pobytom cudzích občanov na území SR v krízových situáciách.

Ministerstvo obrany riadi obranu SR, koordinuje činnosť orgánov štátnej správy a samosprávy pri príprave na obranu štátu, pri výstavbe, riadení a kontrole Ozbrojených síl SR. Koordinuje obranné plánovanie a zabezpečuje nedotknuteľnosť vzdušného priestoru a riadi Vojskové spravodajstvo. V čase vojny alebo vojnového stavu sa na zabezpečenie riadenia obrany štátu vytvára Hlavné miesto riadenia obrany štátu.

Ministerstvo vnútra zabezpečuje verejný poriadok, bezpečnosť osôb a majetku, štátne hranice, ako aj bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky. Rieši otázky utečencov, ochrany osobnej bezpečnosti ústavných činiteľov, ochrany diplomatických misií a problematiku v oblasti integrovaného záchranného systému, civilnej ochrany a hasičskej ochrany. Riadi Policajný zbor a organizuje premávku na cestnej sieti v krízových situáciách. Zabezpečuje aj činnosť ústredného krízového štábu a koordinuje výkon štátnej správy.

Ministerstvo hospodárstva koordinuje činnosť orgánov štátnej správy v oblasti energetiky, vrátane hospodárenia s jadrovým palivom a uskladňovania rádioaktívnych odpadov. Vykonáva dozor nad bezpečnosťou prevádzky aj v banskej činnosti. Riadi ťažbu a úpravu palív, rudných a nerudných surovín, prieskum a ťažbu rádioaktívnych surovín, ale aj hospodárskej mobilizácie a koncepciu vytvárania štátnych hmotných rezerv.

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií zaisťuje bezpečnosť štátu

prostriedkami železničnej, cestnej, vodnej a civilnej leteckej dopravy, prostriedkami pôšt a telekomunikácií. Riadi ozbrojený zbor v doprave a koordinuje činnosť integrovaného dopravného systému.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny vedie evidenciu bilancovania, povolávania a poskytovania pracovných síl pre potreby obrany štátu a na elimináciu krízových situácií.

Ministerstvo financií vedie systém viacročného plánovania výdavkov štátu na bezpečnosť a v oblasti fiškálnej, rozpočtovej, cenovej, daňovej a colnej politiky štátu. Spracováva návrh hospodárenia v období krízových situácií veľkého rozsahu.

Ministerstvo zdravotníctva vytvára podmienky na ochranu zdravia a prežitie obyvateľstva, pri navrhovaní a realizácii osobitných opatrení na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a na prípravu personálnych, lôžkových a materiálnych kapacít potrebných v období krízových situácií.

Ministerstvo životného prostredia riadi ochranu životného prostredia, vrátane ochrany prírody, akosti a množstva vôd, ovzdušia, odpadového hospodárstva.

Ministerstvo pôdohospodárstva usmerňuje činnosť poľnohospodárstva, veterinárnej starostlivosti, potravinárstva, lesného hospodárstva a vodného hospodárstva, ako aj pri zabezpečovaní opatrení na vodohospodárskych dielach.

Správa štátnych hmotných rezerv koordinuje činnosť ústredných a ostatných štátnych orgánov pri tvorbe štátnych hmotných rezerv určených na ochranu ekonomiky a na riešenie krízových situácií

a v oblasti riešenia stavu ropnej núdze. Navrhuje zásady, koncepciu tvorby, financovania a využitia štátnych hmotných rezerv a zabezpečuje tvorbu, skladovanie a využívanie štátnych hmotných rezerv.

Slovenská informačná služba získava, sústreďuje a vyhodnocuje informácie o činnosti ohrozujúce ústavné zriadenie, územnú celistvosť a zvrchovanosť SR, smerujúcej proti jej bezpečnosti, ako aj informácie o aktivitách cudzích spravodajských služieb, o organizovanej trestnej činnosti a terorizme, o skutočnostiach spôsobilých vážne ohroziť alebo poškodiť hospodárske záujmy SR a o ohrození alebo úniku údajov, ktoré tvoria predmet štátneho tajomstva.

Úrad jadrového dozoru zabezpečuje výkon štátneho dozoru nad jadrovou bezpečnosťou jadrových zariadení vrátane dozoru nad nakladaním s rádioaktívnymi odpadmi, vyhoveným palivom a ďalšími fázami palivového cyklu a výkon štátneho dozoru nad jadrovými materiálmi vrátane ich kontroly a evidencie. Spracováva koncepciu využitia a ochrany jadrových zariadení v krízových situáciách.

Národná banka Slovenska riadi dodržiavanie cenovej politiky prostredníctvom menovej politiky štátu, riadenia, koordinovania a zabezpečenia peňažného obehu a platobného styku a vykonávania dohľadu nad bezpečným fungovaním bankového systému a nad vykonávaním bankových činností.

Plk. Peter MARCHEVKA
vedúci oddelenia na Úrade zabezpečenia
medzinárodnej spolupráce MO SR

Novozriadené farnosti

Ordinár OS a OZ SR Mons. F. Rábek oznámil v bratislavskom Katedrálnom chráme sv. Jána z Mathy zriadenie 18 nových farností (10 vojenských, 5 väzenských a 3 policajných) s platnosťou od 1. mája 2004. Osemnásť duchovných si zároveň prevzalo menovacie dekréty za kaplánov týchto farností. Prinášame ich prehľad.

Vojenská farnosť Panny Márie Sedembolestnej Veliteľstva síl výcviku a podpory v Trenčíne – vojenský kaplán major ThLic. Stanislav Lipka. Vojenská farnosť Panny Márie Loretskej Leteckej základne Sliač – vojenský kaplán major ThLic. František Mihál. Vojenská farnosť Božieho milosrdenstva veliteľstva ľahkej brigády v Topoľčanoch – vojenský kaplán kapitán Mgr. Juraj Sitaš. Vojenská farnosť sv. archanjela Michala mechanizovaného práporu v Michalovciach – vojenský kaplán nadporučík Mgr. Ján Čupalka. Vojenská farnosť sv. Juraja ministerstva obrany a generálneho štábu OS v Bratislave administrátor plukovník ThLic. Marko Trochan. Vojenská farnosť Povýšenia sv. Križa výcvikovej základne mechanizovaného a tankového vojska prieskumu a domobrany v Martine – vojenský kaplán major Mgr. František Počúrek. Vojenská farnosť sv. Cyrila a Metoda protiletadlovej raketovej brigády v Nitre – vojenský kaplán nadporučík Mgr. Ján Čech. Vojenská farnosť sv. Jany z Arku Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši – vojenský kaplán podplukovník Peadr Dr. ThDr. Stanislav Šverha, PhD. Vojenská farnosť Ducha Svätého 5. pluku špeciálneho určenia v Žiline – vojenský kaplán poručík Mgr. František Duraj. Vojenská farnosť sv. Mikuláša veliteľstva mechanizovanej brigády v Prešove – vojenský kaplán major Mgr. Jozef Michalov.

Peter HAJNALA

Oznam

V dňoch 3.- 4. júla 2004 sa uskutoční stretnutie absolventov Vojenského gymnázia SNP v Banskej Bystrici po dvadsiatich piatich rokoch – rok ukončenia štúdia 1979.

Zraz účastníkov je 3. júla o 10,00 - 11,00 hod. pred Pamätníkom SNP v Banskej Bystrici. Podujatie sa uskutoční v kempu v Tajove.

Bližšie informácie: Peter Petrík, tel. 0904 756 207

Nárok na náhradné voľno

Som civilný zamestnanec OS SR s pevným pracovným časom 7,00 - 15,30 hod. Často chodím na služobné cesty do iných útvarov, čo je veľakrát spojené s cestovaním v mimopracovnom čase (služobný automobil, vlak, autobus). Mám nárok na náhradné voľno spojené s cestovaním v mimopracovnom čase? Záleží na tom, akú funkciu v čase cesty vykonávam (vodič, veliteľ vozidla, spolucestujúci, nakladacia skupina, preberajúci, resp. odovzdávajúci materiál)?

Ako je to s nárokom na náhradné voľno v tomto prípade pre profesionálnych vojakov?

Jozef Marcin, Prešov

Podľa ustanovenia § 57 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“), zamestnávateľ môže zamestnanca vyslať na pracovnú cestu mimo obvodu obce pravidelného pracoviska alebo bydliska zamestnanca na nevyhnutne potrebné obdobie len s jeho súhlasom. To neplatí, ak vyslanie na pracovnú cestu vyplýva priamo z povahy dohodnutého druhu práce alebo miesta výkonu práce alebo ak možnosť vyslania na pracovnú cestu je dohodnutá v pracovnej zmluve. Na pracovnej ceste zamestnanec vykonáva prácu podľa pokynov vedúceho zamestnanca, ktorý ho na pracovnú cestu vyslal.

Zákonník práce nevymedzuje pojem pracovnej cesty. Pojem pracovná cesta je vymedzený v ustanovení § 2 ods. 1 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách, podľa ktorého pracovná cesta je čas od nástupu zamestnanca na cestu na výkon práce do iného miesta, ako je jeho pravidelné pracovisko, vrátane výkonu práce v tomto mieste do skončenia tejto cesty.

Na základe časti znenia ustanovenia § 57 Zákonníka práce možno konštatovať, že ak zamestnávateľ môže zamestnanca vyslať na pracovnú cestu len s jeho súhlasom, pracovnú cestu možno vymedziť ako časovo obmedzenú zmenu miesta výkonu práce alebo pravidelného pracoviska dohodnutého v pracovnej zmluve. Pritom práca zamestnanca, ktorá je predmetom pracovnej cesty, nesmie tak ako pri inom výkone práce presahovať druh práce dohodnutý v pracovnej zmluve.

Zákonník práce neobmedzuje čas trvania pracovnej cesty. Jej trvanie je vymedzené len na nevyhnutne potrebné obdobie.

Právo vyslať zamestnanca na pracovnú cestu patrí zamestnávateľovi. Zamestnávateľ, ktorý vysielal zamestnanca na pracovnú cestu, je povinný podľa zákona č. 283/2002 Z. z. písomne určiť miesto jej nástupu, miesto výkonu práce, čas trvania, spôsob dopravy a miesto skončenia pracovnej cesty; môže určiť aj ďalšie podmienky (napr. druh, resp. výšku peňažného limitu na ubytovanie, spolucestujúce osoby, prácu nadčas a pod.). Zamestnávateľ je pritom povinný prihliadať na oprávnené záujmy zamestnanca.

Podľa ustanovenia § 97 ods. 1 a 2 Zákonníka práce práca nadčas je práca,

ktorú vykonáva zamestnanec na príkaz zamestnávateľa alebo s jeho súhlasom nad určený týždenný pracovný čas vyplývajúci z vopred určeného rozvrhnutia pracovného času a vykonáva mimo rámca rozvrhu pracovných zmien. U zamestnanca s kratším pracovným časom (§ 49 Zákonníka práce) je prácou nadčas práca presahujúca jeho týždenný pracovný čas; tomuto zamestnancovi nemožno nariadiť prácu nadčas.

Prácu nadčas môže zamestnávateľ nariadiť len v prípadoch prechodnej a naliehavej zvýšenej potreby práce alebo ak ide o verejný záujem, a to aj na čas nepretržitého odpočinku medzi dvoma zmenami, prípadne aj na dni pracovného pokoja. Pritom sa musia dodržať všetky ustanovenia § 97 Zákonníka práce.

Z uvedeného vyplýva, že zamestnávateľ môže zamestnancovi vopred určiť prácu nadčas aj pri vyslaní na pracovnú cestu, resp. môže vysloviť súhlas s prácou nadčas na pracovnej ceste.

Podľa ustanovenia § 121 ods. 1 Zákonníka práce za prácu nadčas patrí zamestnancovi dosiahnutá mzda a mzdové zvýhodnenie najmenej 25 % jeho priemerného zárobku. Ak sa zamestnávateľ so zamestnancom dohodne na čerpaní náhradného voľna za prácu nadčas, patrí zamestnancovi za hodinu práce nadčas hodina náhradného voľna; v tom prípade mu mzdové zvýhodnenie nepatrí.

Ak zamestnávateľ neposkytne zamestnancovi náhradné voľno počas troch kalendárnych mesiacov alebo v inak dohodnutom období po výkone práce

nadčas, patrí zamestnancovi mzdové zvýhodnenie.

Ak sa na zamestnanca vzťahuje zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podmienky poskytovania jeho platu za prácu nadčas, resp. náhradného voľna za prácu nadčas, sú ustanovené v § 19 tohto zákona. Podľa tohto ustanovenia za hodinu práce nadčas patrí zamestnancovi hodinová sadzba jeho funkčného platu zvýšená o 30 %, a ak ide o deň nepretržitého odpočinku v týždni, zvýšená o 60 % hodinovej sadzby funkčného platu. Ak sa zamestnávateľ so zamestnancom dohodli na čerpaní náhradného voľna za prácu nadčas, patrí mu príslušná časť funkčného platu a za každú hodinu práce nadčas hodina náhradného voľna; zvýšenie podľa prvej vety § 19 ods. 1 Zákonníka práce zamestnancovi nepatrí. Ak zamestnávateľ neposkytne zamestnancovi náhradné voľno počas troch kalendárnych mesiacov alebo v inom dohodnutom čase po vykonaní práce nadčas, patrí zamestnancovi zvýšenie podľa prvej vety § 19 ods. 1 Zákonníka práce.

Ak zamestnávateľ pri vyslaní na pracovnú cestu zamestnancovi neurčí prácu nadčas ani nevysloví súhlas s prácou nadčas (po ukončení pracovnej cesty) a zamestnanec vykonáva prácu nad určený týždenný pracovný čas, nejde o prácu nadčas, a teda nevzniká zamestnancovi ani nárok na mzdu (plat) za prácu nadčas ani nárok na náhradné voľno za prácu nadčas.

Ing. Eva JURČOVÁ

Voľné miesta

Náčelník sekretariátu veliteľa síl výcviku a podpory v Trenčíne hľadá vhodného kandidáta na obsadenie pozície starší dôstojník - asistent sekretariátu veliteľa, PH 54, ČVO 100, PT 0205, bezpečnostná previerka stupňa T. Kontakt: 0960 33 27 88.

Výmena bytu

Vymením 2-izbový služobný byt v Malackách za podobný v Bratislave. Telefón: 0905 22 77 98.

...

Vymením 3-izbový byt v Košiciach (BARMO) za podobný v Bratislave, Malackách, Trnave, Trenčíne alebo v Nitre. Telefón: 0905 868 309.

Vymením veľký podkrovný 1-izbový byt (55 m²) v správe BARMO v Malackách za podobný alebo väčší v Bratislave. Kontakt: 0960 482 036 alebo 0903 17 81 99.

...

Vymením 3-izbový služobný byt, 3 roky starý, 92,24 m², plastové okná, plávajúca podlaha, balkón, 6. posch., v Bratislave-Ružinov, za 2-izbový služobný a garsónku, resp. primerané odstupné. Kontakt: 0905 818 367

...

Vymením 2-izbový byt v správe BARMO na Halalovke v Trenčíne za 3-izbový, prípadne 2-izbový v Bratislave. Podrobnejšie informácie na tel. 0903 905 160.

Po prvýkrát sa na jednom mieste stretli a vymieňali si skúsenosti špecialisti, pyrotechnici a míneri z ozbrojených síl, ministerstva vnútra a železničnej polície. Bolo to v prvú májovú sobotu počas Dňa otvorených dverí v ženijnom prápore pozemných síl OS SR v Seredi.

„Hoci som už v dôchodku, dva až trikrát do týždňa zavítam medzi seredských ženistov. Vždy sa s nimi rád porozprávam. Zaujímam sa nielen o to, ako cvičia, ale tiež o to, aké problémy vojenského života ich kvária. Smutno mi bolo, keď v roku 1966 seredský útvar zrušili a presťahovali do Orlických hôr. Keď ho opäť zriaďovali a sťahovali späť, všetko bolo zdevastované tak, že sa mi do očí tlačili slzy,“ spomína plk. v zálohe Július Zvodár, ktorý seredským ženistom velil v rokoch 1973 až 1984. Ani dnes v sebe nezaprie pozorné veliteľské oko. „Mrzí ma, že v súčasnom svetovom vojenstve sa kladie dôraz na raketové vojsko, vojenské letectvo a námorníctvo, no pozemné vojsko

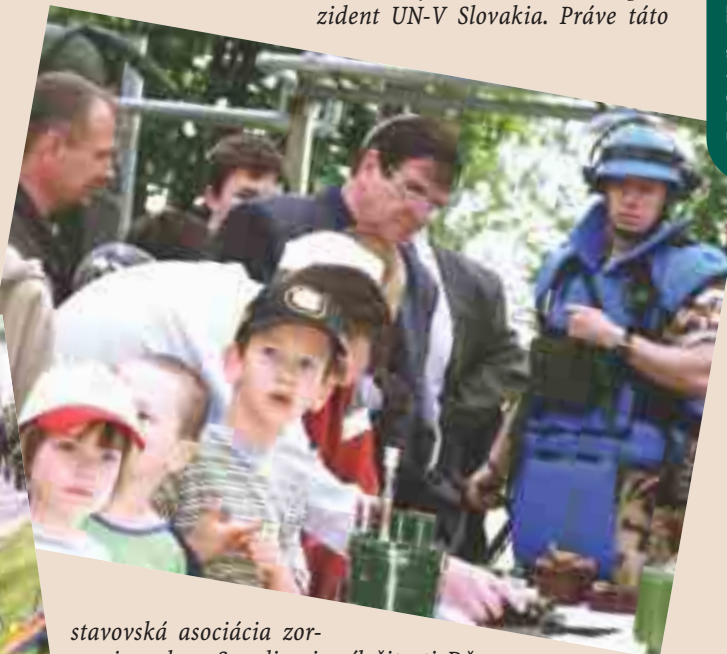

Medzi ženistami zo Serede sú aj takí, čo pôsobili v zahraničných mierových misiách, pripomeňme, že o štatút vojnového veterána na Slovensku zatiaľ požiadovalo 767 bývalých účastníkov odboja. Preukazy veteránov začne rezort ministerstva obrany vydávať v máji. Preukaz s poradovým číslom jeden bude patriť generálovi Milanovi Rastislavovi Štefánikovi. „Držitelia preukazov, ktorí nepoberajú vojenské dôchodky, môžu žiadať o bezplatnú kúpeľnú liečbu a ako čiastočnú náhradu im ponúkame aj rekreačnú starostlivosť. Samozrejme, budú mať aj ďalšie výhody,“ spresňuje Daniel Kostra, vedúci oddelenia vojnových veteránov MO SR.

Muži s rizikom v krvi

akoby sa dostávalo do úzadia. Pozrite sa pritom, čo všetko naši vojenski špecialisti a ženisti dokážu,“ nasmeroval našu pozornosť plukovník so šedinami k mužom s nebezpečných povolaním.

Práve ženijné profesie robia dobré meno Slovensku v zahraničných mierových misiách. „Teší ma, že ani súčasníci nezaostávajú vo fortieli za generáciou, ktorá v misiách UNPROFOR a KFOR začala písať prvé kapitoly novodobej vojenskej histórie našich ozbrojených síl pri mierovom riešení konfliktov v rôznych končinách sveta pod vlajkou OSN. Som presvedčený, že aj mnohí terajší seredskí ženisti budú dôstojnými poslami mieru v aktivitách pod velením NATO a po návrate sa stanú členmi našej asociácie veteránov,“ konštatuje Dušan Števík, viceprezident UN-V Slovakia. Práve táto

stavovská asociácia zorganizovala v Seredi pri príležitosti Dňa otvorených dverí prvé stretnutie špecialistov, mínerov a pyrotechnikov.

Oči zvedavcov sa upriamili na šikovné ruky mínerov, ktorí v „zamínovom“ poli eliminovali rôzne nástrahy nepriateľa. Zaujala tiež ukážka odminovacieho kompletu Božena 4. „Tá neodmysliteľne patrí k vybaveniu ženistu pôsobiacého v mierovej misii,“ reaguje s úsmevom veliteľ práporu pplk. Oto Beňo na poznámku jedného z divákov, ktorý si až dosiaľ nevedel predstaviť, ako môže diaľkovo ovládaná mašina likvidovať míny. Nezabudnuteľný tanec predviedol pomocník ženistov Locutus 750, ktorý sa v takto svetových hitov postavil aj „na predné“. Prirodzene kolesá.

Ženijný prápor v dnešnej podobe začal svoju činnosť 1. júla 2002. Medzi jeho hlavné úlohy patrí aj účasť vybraných jednotiek na mierových operáciách OSN a NATO. Jednou z nich by podľa Modelu 2010 mala byť špeciálna ženijná odminovacia rota, ktorá od 1. októbra pribudne v novej štruktúre útvaru. Nový veliteľ práporu pplk. Oto Beňo, ktorý prevzal žezlo od prvého veliteľa slovenského kontingentu v Iraku pplk. Ondreja Novosada, naznačil, že po reorganizácii bude jednotka schopná pôsobiť kdekoľvek v zahraničí. Na vyslanie do Afganistanu sa v týchto dňoch pripravuje vyše tucet príslušníkov odminovacej čaty. Ich pripravenosť po sústredenom výcviku vo VVP Lešň preverí odborné taktické cvičenie.

Samozrejme, medzi svojimi ženistami nemohol chýbať ani pplk. O. Novosad, dnes už náčelník Operačného centra riadenia mierových operácií MO SR.

Jozef MICHNICA

Európska obranná agentúra (1)

Výrazným pomocníkom pre európske sily by mal byť AIRBUS – A400M
Foto BAE Systems

Jednou z významných oblastí spolupráce v rámci EÚ, v ktorej dochádza k zásadným zmenám a reforme, je oblasť európskej spolupráce vo výzbrojovaní. Predovšetkým od začiatku 90. rokov minulého storočia (hlavne od r. 1992, keď bola v rámci Západoeurópskej únie /ZEÚ/ založená Západoeurópska skupina pre výzbrojovanie /WEAG/) vlády európskych štátov vyvinuli niekoľko iniciatív na posilnenie ich spolupráce vo výzbrojovaní. Všetky tieto iniciatívy boli mimo rámca EÚ, pretože jej členské štáty v tom čase tradične dávali oblasť výzbrojovania mimo európskeho integračného procesu. Preferovaná bola spolupráca v rámci iných inštitúcií a foriem.

V poslednom období došlo k významným zmenám v tejto oblasti – zvyšuje sa pripravenosť a realizujú sa praktické kroky na zastrešenie spolupráce oblasti výzbrojovania v rámci EÚ.

Vývoj na vytvorenie EDA

Pozitívny vývoj v tomto smere indikuje uvedenie si najmä dvoch skutočností:

- čoraz väčšie rozdiely medzi obmedzeniami obranných rozpočtov a súčasnými cenami na vývoj komplexných zbraňových systémov v jednotlivých členských štátoch EÚ, čo vyvoláva potrebu zohľadniť ich spoluprácu vo výzbrojovaní, ak tieto štáty chcú disponovať konkurencieschopnou európskou obrannou priemyselnou a technologickou základňou a adekvátne výzbrojiť a vybaviť ich ozbrojené sily;
- EÚ môže dať význam reforme v sektore výzbrojovania a má širokú škálu nástrojov a koncepcií v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky /CFSP/, ako aj v rámci spoločenstva, v ktorom je aktivita najviac potrebná.

V tejto súvislosti ide najmä o tieto aspekty:

- Obstarávanie. Aby bolo ekonomicky prínosné, vzrastajúca potreba interoperability by sa mala premietnuť do spoločných programov výzbroje a techniky so spoločnými technickými požiadavkami a časovými harmonogramami obstarávania. Na splnenie tejto úlohy Európa potrebuje spoločný systém obstarávania, ktorý umožní harmonizáciu vojenských požiadaviek a lepšie manažovanie programu.
- Obranný výskum. Európa vynakladá málo finančných prostriedkov na

obránný výskum a iba malá časť z týchto prostriedkov sa týka európskej spolupráce. Nevyhnutná je výrazne lepšia koordinácia v obrannom výskume a malo by sa prekonať tak trochu umelé rozlišovanie medzi civilným a vojenským výskumom, aby sa získal potenciál synergií.

- Trh. Rozdielny rámec národných regulácií je hlavnou príčinou neefektívnosti, takže európsky obranný trh s jednotlivými súbormi zásad a opatrení na obstarávanie, súťaž, transfery a exporty by mali byť hlavným krokom k priemyselnej spolupráci a súčasne k väčšej súťaživosti vnútri EÚ.

Kľúčové dokumenty

Problematicky výzbrojovania v EÚ a agentúry ako takej sa týkajú dva kľúčové dokumenty: Správa komisie ohľadom politiky v obrannej výzbroji a techniky (adoptovanej v marci 2003) a návrh ústavy EÚ, v ktorej sa hovorí o Európskej agentúre pre obranné schopnosti, výzbrojovanie a výskum.

Problematica výzbrojovania v rámci EÚ a vytvorenie Európskej obrannej agentúry (ďalej EDA) je zároveň súčasťou programu jednotlivých predsedníctiev EÚ od r. 2003 (závery gréckeho predsedníctva v júni 2003 v Tesalonikách, v ktorých sa hovorí o Európskej agentúre pre výzbrojovanie, výskum a vojenské spôsobilosti; následného talianskeho predsedníctva a súčasného írského predsedníctva). V septembri 2003 sa v Ríme (za talianskeho predsedníctva) a vo februári 2004 v Dubline (za írského predsedníctva) uskutočnili rokovania národných riaditeľov pre výzbrojovanie /NADs/ členských krajín EÚ a novopristupujúcich krajín EÚ (vo formáte 15+10) o problematike EDA

a problematika agentúry bola aj predmetom zasadania ministrov obrany krajín EÚ (vo formáte 15+10) v Bruseli v apríli 2004.

Rada EÚ 17. novembra 2003 schválila základné zásady na vytvorenie EDA a rozhodla o vytvorení tímu na zriadenie agentúry (AET). Generálny tajomník/ vysoký predstaviteľ EÚ Javier Solana vymenoval 28. 1. 2004 za vedúceho AET Nicka Witneya, generálneho riaditeľa medzinárodnej bezpečnostnej politiky MO Veľkej Británie. AET má 13 členov, ktorí súčasne slúžia aj ako kontakt (POC) pre krajiny, ktoré nie sú v AET zastúpené. Cieľom AET je pripraviť podmienky na dosiahnutie operačného stavu agentúry, t.j. na vytvorenie finančného, právneho, administratívneho (rozpočet a personál) a inštitucionálneho (vzťah k iným organizáciám) rámca pre plnohodnotnú činnosť agentúry vo všetkých predpokladaných funkciách. Súčasne sa uskutočňujú rokovania ad hoc skupiny na prípravu agentúry, na ktorých sa zúčastňujú predstavitelia EÚ, AET a predstavitelia/delegáti zainteresovaných krajín.

Oblasti pôsobnosti

EDA by mala začať svoju činnosť v tomto roku a bude pôsobiť v štyroch základných oblastiach:

- obranné spôsobilosti,
- výzbrojovanie,
- výskum,
- technologická základňa obranného priemyslu /DTIB/.

EDA bude pôsobiť pod autoritou generálneho tajomníka/vysokého predstaviteľa EÚ Javiera Solanu a jej úlohou bude podpora spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky /CFSP/ a európskej bezpečnostnej a obrannej politiky

/ESDP/. Do činnosti EDA sa môžu zapojiť všetky členské krajiny EÚ. Agentúra vznikne právnym aktom, ktorý sa volá Joint Action. Jednotlivé členské krajiny sa k svojmu členstvu v agentúre vyjadria v procese ratifikácie Joint Action.

Hlavné ciele a poslanie

a) Rozvoj obranných spôsobilostí v oblasti krízového manažmentu prostredníctvom:

- identifikácie (v spolupráci s príslušnými orgánmi Rady EÚ a s využitím mechanizmu rozvoja spôsobilostí) budúcich požiadaviek na vojenské spôsobilosti z kvalitatívneho aj kvantitatívneho hľadiska,
- posudzovania a hodnotenia kritérií týkajúcich sa záväzkov členských štátov v oblasti obranných spôsobilostí,
- podpory a koordinácie harmonizácie vojenských požiadaviek,
- identifikácie a návrhov aktivít spolupráce v operačnej oblasti,
- uskutočňovania odhadnutých finančných priorit pre rozvoj spôsobilostí a akvizície.

Z hľadiska plánovania ďalšej práce v tejto oblasti berie agentúra do úvahy rozsah úloh stanovených v Európskej bezpečnostnej stratégii (schválenej v decembri 2003) a z časového hľadiska sú navrhované dve roviny – krátko a strednodobá do r. 2010 (vymedzená Headline Goal 2010) a dlhodobá po r. 2010.

b) Podpora a zlepšenie európskej spolupráce vo výzbrojovaní:

- identifikácia kľúčových problémov vo výzbrojovaní v súčinnosti so všetkými relevantnými európskymi štruktúrami (Politický a bezpečnostný výbor EÚ, Vojenský výbor a Vojenský štáb EÚ, „formalizovaný kolektív“ národných riaditeľov pre výzbrojovanie, príslušné komisie EÚ),
- navrhovanie multilaterálnych/spoločných projektov (ministrom obrany členských krajín EDA prostredníctvom generálneho tajomníka/vysokého predstaviteľa EÚ) považovaných za zásadné pre európsku bezpečnosť, s cieľom splniť požiadavky spôsobilostí ESDP,
- usilovať sa o koordináciu programov implementovaných členskými štátmi a o manažment špecifických programov spolupráce prostredníctvom organizácie OCCAR (Organizácia pre spoločnú spoluprácu vo výzbrojovaní – Organisation Conjointe de Coopération en matière d'Armement) alebo špecifických programov riadených na základe skúseností OCCAR, s cieľom zlepšiť cenovú efektívnosť a účinnosť obstarávania.

Poznámka: OCCAR bola založená v novembri 1996 po podpísaní príslušného Memoranda o porozumení (MoU) medzi Francúzskom, Nemeckom, Talianskom a Veľkou Britániou. V r. 2003 sa členom tejto inštitúcie stalo Belgicko a o členstvo požiadalo Španielsko. Na základe podpísanej dohody by mala OCCAR zastrešovať celý rozsah aktivít. Je však predovšetkým riadiacou agentúrou s vlastnými pravidlami a procedúrami. K hlavným spoločným projektom, riadeným zo strany OCCAR, v súčasnosti patria:

- systém nízkoúrovňovej PVO ROLAND (Francúzsko, Nemecko),
- útočný vrtuľník TIGER (Francúzsko, Nemecko),
- budúca rodina riadených striel zem-vzduch FSAF (Francúzsko, Taliansko),
- radar ďalekého dosahu COBRA (Nemecko, Francúzsko, Veľká Británia)
- dopravné lietadlo A-400M (Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Veľká Británia, Belgicko, Španielsko).

c) Podpora (v súčinnosti s ďalšími výskumnými aktivitami spoločenstva) obranného výskumu s cieľom:

- realizovať budúce požiadavky na obranné a bezpečnostné spôsobilosti a posilniť európsky obranný potenciál v tejto doméne, vrátane spracovávania výskumno-technologických štúdií v nadväznosti na príslušné operačné potreby a koordinácie plánovania spoločných výskumných aktivít, s využitím skúseností získaných v rámci Západoeurópskej skupiny pre výzbrojovanie (WEAG), a to najmä s MoU EURÓPA (v rámci WEAG/PANEL II)

Poznámka: Ako sme uviedli, WEAG bola založená v r. 1992. V súčasnosti má 19 členov (z členských štátov NATO a EÚ). Štruktúru tejto inštitúcie tvoria panely: PANEL I je zameraný na harmonizáciu vojenských požiadaviek a má niekoľko odborne zameraných podskupín; PANEL II sa týka obranného výskumu a rozvoja technológií. PANEL II sústreďuje svoje aktivity v oblasti obranného výskumu a rozvoja technológií predovšetkým v trinástich kľúčových, spoločných európskych prioritných oblastiach, označovaných ako CEPA (Common European Priority Areas). V rámci PANEL II je podpísaných niekoľko MoU. K najvýznamnejším patrí práve MoU EURÓPA – je to akýsi dáždnik umožňujúci účastníkom rozvíjať spoluprácu v oblasti obranného výskumu, s väčším potenciálom prístupnosti, najmä čo sa týka duchovného bohatstva. Uvedené MoU musí byť schválené parlamentami zúčastnených štátov.

- prepojiť bezpečnostný výskum v rámci Európskej komisie (zameraný najmä na podporu petersberských úloh a nazývaného „Preparatory Acti-

on“) v rokoch 2004 - 2007 s rámcovým programom EÚ a národnými programami obranného výskumu. Výskum chce EDA orientovať na rozvoj obranných schopností, a nie na rozvoj technológií (čo bolo doteraz praxou v rámci WEAG PANEL II).

Poznámka: Správa Európskej komisie /COM(2004)72 final/ týkajúca sa Preparatory Action (Prípravnej činnosti) má plný názov „Implementácia prípravnej činnosti na zlepšenie európskeho priemyselného potenciálu v oblasti bezpečnostného výskumu – zameraného na program pokroku v európskej bezpečnosti prostredníctvom výskumu a technológií.“ Preparatory Action je oficiálny pojem EÚ a jej hlavným cieľom je zamerať sa na rozpracovanie agendy (oblasti aktivít, projekty, program práce) v oblasti bezpečnostného výskumu (nové výzvy pre túto oblasť vyplývajú aj zo schválenej Európskej bezpečnostnej stratégie v decembri 2003) a pripraviť do r. 2007 celkový program bezpečnostného výskumu EÚ.

d) Prispievať k identifikácii a ak je potrebné aj k implementácii politiky a opatrení zameraných na konsolidáciu a posilnenie európskej obrannej priemyselnej a technologickej základne a podporovať európsky trh s obranou výzbrojou a technikou s využitím ďalších impulzov a vstupov do rozvoja a harmonizácie pravidiel a regulácií v tejto oblasti, predovšetkým čo najširším aplikovaním tých zásad a pravidiel zo strany EÚ, ktoré budú adoptované z rámcových dohodových procesov uvedených v Liste zámeru (L. o. I. – Letter of Intent). Agentúra vidí svoj prínos hlavne v harmonizácii akvizičných postupov, základných pravidiel a rozšírení princípov L. o. I. zo 6 na 25 štátov a maximalizácii účasti malých a stredných podnikov.

Poznámka: V júli r. 1998 podpísali ministri obrany šiestich hlavných európskych krajín s najväčším potenciálom zbrojárskej výroby (Nemecko, Francúzsko, Španielsko, Švédsko, Taliansko, Veľká Británia) Letter of Intent, s cieľom uľahčiť medzinárodnú reštrukturalizáciu obranného priemyslu. Konzultačný proces vyústil v júli r. 2000 do podpísania tzv. Rámcovej dohody, medzinárodnej zmluvy obsahujúcej šesť oblastí: bezpečnosť dodávok, exportné postupy, bezpečnosť informácií, výskum a technológie, zaobchádzanie s technickými informáciami a harmonizácia vojenských požiadaviek.

Plk. Ing. Ivan KOBLEN, CS.
zástupca riaditeľa odboru
politiky výzbrojovania
sektie výzbrojovania MO SR

(Dokončenie v budúcom čísle)

Traja víťazi

Ivan Institoris prežíval koniec vojny skrývajú sa pred Hlinkovou gardou a nemeckým gestapom v Bratislave. Jeho manželku Libušu v Novom Meste nad Váhom po psychickom kolapse zachraňovali v sovietskej vojenskej nemocnici. Ivanovho brata Dušana, ako 36-kilogramov vážiaceho väzňa koncentračného tábora Sachsenhausen – Oranienburg, vyslobodila americká armáda.

Tri príbehy jednej rodiny z Nového Mesta nad Váhom a ich Deň víťazstva. Ani jeden z nich nemusel prežiť. O to viac vedía, čo pre nich znamená 8. máj.

Odvaha a nedôvera

7. mája tohto roku prezident Rudolf Schuster vymenoval plukovníka vo výslužbe Ing. Ivana Institorisa do hodnosti brigádneho generála. Na slávnosti, kde prezident do hodnosti generála Ozbrojených síl SR in memoriam vymenoval Milana Rastislava Štefánika, do hodnosti brigádneho generála in memoriam kapitána Jána Nálepku a do hodnosti generála riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže plukovníka Ota Loboďáša, sprevádzali Ivana Institorisa aj jeho manželka Libuša a brat Dušan. Môžeme si položiť otázku, či v momente, keď Ivanovi Institorisovi blahoželel minister obrany Juraj Liška aj náčelník generálneho štábu generál Milan Cerovský, pociťoval novovymenovaný brigádny generál akúsi satisfakciu. Dnes už pomaly 91-ročného muža totiž v roku 1959 po vylúčení z Komunistickej strany prepustili z armády. „Okrem vojnových stykov so Západom si našli zámienku v tom, že som nedokázal vplývať na manželku, aby sa vzdala náboženstva,“ konštatoval Ivan Institoris, oddychujúc po slávnosti vo foyeri Prezidentského paláca. Do armády Slovenského štátu ho povolali v roku 1940. V roku 1942 sa s jednotkou rýchlej divízie dostal na územie Ukrajiny. Na východnom fronte bol zranený a ochorel na maláriu. Po vyliečení pôsobil v slovenskej armáde najskôr v Novom Meste nad Váhom a potom na šifrovacom oddelení spravodajského odboru minister-

stva národnej obrany. „Do ilegálnej činnosti ma zapojil Rudolf Fraštacký, môj bratranec,“ povedal o významnej postave odboja starý muž. „Začiatkom roka 1944 ma pozval v Bratislave na návštevu, pričom u neho už čakal aj môj spolužiak z gymnázia Gustáv Husák. Vraj – potrebujú šifranta a radistu, tak či idem s nimi. Nemal som prečo váhať, presvedčenie celej našej rodiny bolo protifašistické,“ spomenul I. Institoris, ktorý bol pred vojnou učiteľom a vyrastal v rodine školského inšpektora. Následne s rozličnými peripetiami zabezpečoval rádiové spojenie vedenia slovenského odboja s londýnskym ministerstvom obrany ČSR. Po vypuknutí povstania sa stal veliteľom telegrafného praporu, ktorý zabezpečoval spojenie na celom oslobodenom území a „držal“ spojenie aj so zahraničím. „Asi najväčší strach som mal vtedy, keď ma 31. októbra 1944 zajali a transportovali do väznice v Trnave,“ priznáva dôstojný vysoký muž. „V jednej cele som sedel so zostrelým americkým letcom Emerichom Lloydom, pred vojnou požiarnikom z mesta Los Angeles. Po oslobodení mi napísal. Podarilo sa prežiť aj jemu...“ V januári 1945, keď už bol front za humnami a aj orgány Tisovho štátu pomaly začali obracať kabáty, prepustili I. Institorisa z vyšetrovacej väzby. Mal sa pravidelne hlásiť na políciu a čakať na vojenský súd. Samozrejme, okamžite túto možnosť využil a až do konca vojny sa skrýval po pivniciach a povelách v hlavnom meste...

Manželka a brat

„Plakala som šťastím, keď manžela prepustili z väzenia, no okamžite nato, ako sa »stratil«, ma opakovane vypočúvali gardisti

aj gestapo,“ rozhovorila sa o najťažších chvíľach svojho života pani Libuša Institorisová. Mala za sebou neľahké tehotenstvo. Napríklad počas amerického bombardovania bratislavskej rafinérie Apollo ju tlaková vlna hodila o stenu tak, že hrozilo to najhoršie. Následne sa jej podarilo odísť k rodičom do Nového Mesta nad Váhom. Tam sa jej narodila dcérka. „Keď sa blížil front, partizáni prišli po mňa, aby som aj s malou utiekla do lesa. Vraj ma môžu zobrať gestapáci. Nevládala som. Z toho obrovského vypätia som skolabovala. Do reality som sa prebrala až po oslobodení v ruskej nemocnici,“ zaspomínala si na ťažké časy žena, ktorá potom celý život pracovala ako úradníčka.

„Pomáhal som bratovi, robil som spojku v rámci ich ilegálnej skupiny. Keď Ivan odišiel do povstania, Nemcom bolo všetko jasné,“ pridal svoj príbeh dnes 83-ročný Dušan Institoris. Cez vojnu bol študentom bratislavskej Právnickej fakulty, keď mu zamestnankyňa školy povedala, že má návštevu. „Boli to skutočne významní hostia – gestapo aj s gardistami,“ ironizuje čiperný pán. Po zatknutí ho odtransportovali do koncentračného tábora Sachsenhausen – Oranienburg. „Keď sa blížil front, začal sa náš pochod smrti. Stovky väzňov ostávalo mŕtvych popri ceste a tých, čo by pochod prežili, čakala v Lubecku nákladná loď. Nemci ju chceli aj s nami potopiť. Našťastie – Američania boli rýchlejší,“ s úctou konštatoval Dušan Institoris, ktorý po vojne vyštudoval ekonomickú vysokú školu a pracoval celý život v potravinárskom priemysle. „Vidíte – a ako budúci potravinár som nemal ani potuchy o chuti rastliny, ktorú ma naučili jesť Francúzi a ktorá mi na pochode smrti zachránila život,“ usmial sa. Čo to bolo? „Púpava,“ odpovedal. „Keď Dušan prišiel domov z koncentráku nevládný a vychudnutý na kosť, po privítaní som ho poumýval a uložil spať. Potom sme s mamkou dlho plakali, neveriac, že môže prežiť. Kým sa z toho dostal, trvali dva roky,“ s láskou pozrel na Dušana jeho brat Ivan. „Vidíš, keby si neodišiel do povstania, možno by som nemal tú česť spoznať koncentrák, zrejme ani nenavštívim Prezidentský palác a nestretnem sa s ministrom obrany,“ opäť žartoval jeho mladší brat Dušan.

Brigádny generál Ivan Institoris po vyhodení z armády pôsobil opäť ako učiteľ. Neskôr sa aj ako nestraník intenzívne venoval práci v Slovenskom zväze protifašistických bojovníkov. Po vymenovaní do generálskej hodnosti neskrýval radosť, že na Slovensku nezabúdajú na tých, čo cez vojnu vedeli, kde je ich miesto a mali dosť guráže, aby bojovali proti zlu.

Pavol VITKO
Foto Štefan PUŠKÁŠ

Štefánik aj slovenským generálom

Prezident a hlavný veliteľ Ozbroyených síl SR Rudolf Schuster vymenoval 7. mája do hodnosti generála Ozbroyených síl SR in memoriam Milana Rastislava Štefánika. Do hodnosti brigádneho generála in memoriam vymenoval hrdinu z protinacistických bojov na východnom fronte kapitána Jána Nálepku. Za prítomnosti ministra obrany SR Juraja Lišku, náčelníka Generálneho štábu OS SR generála Milana Cerovského a ďalších hostí vymenoval v Prezidentskom paláci do hodnosti brigádneho generála aj plukovníka vo výslužbe a priameho účastníka SNP Ivana Institorisora (viac na strane 28). Do hodnosti generála bol vymenovaný riaditeľ Zboru väzenskej a justičnej stráže plukovník Oto Lobodáš.

„Som veľmi rád, že pomaly naprávame to, čo sme mali urobiť už pred časom. Milana Rastislava Štefánika sme mohli vymenovať za generála našich ozbrojených síl už dávnejšie,“ zdôraznil za súhlasného potlesku Rudolf Schuster. M. R. Štefánik bol totiž dosiaľ len generálom Francúzskej republiky. – pv –

Spomienka na Bradle

V nedeľu 2. mája sa uskutočnila pri Mohyle Milana Rastislava Štefánika na Bradle pietna spomienka pri príležitosti 85. výročia úmrtia tejto slovenskej osobnosti.

„Úprimne ďakujem všetkým organizátorom na čele s Ministerstvom obrany SR, ktorí aj tento rok pomáhali pri príprave spomienky na jednu z najvýznamnejších osobností našej histórie,“ – týmito slovami privítal na pôde radnice v Brezovej pod Bradlom primátor Ivan Durkovič ministra obrany Juraja Lišku, náčelníka Generálneho štábu Ozbroyených síl SR generála Milana Cerovského a ďalších hostí. Patrili k nim vedúci predstavitelia Kancelárie prezidenta SR Jozef Stank a generálporučík Mojmír Hergovič, veľvyslanec Francúzska Jacques Faure, veľvyslanec Českej republiky Rudolf Slánsky, vojenský a letecký pridelenci Francúzska, Česka, USA a Talianska, predstavitelia Nadácie M. R. Štefánika, Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, Matice slovenskej, miestnej štátnej správy a samospráv.

„Svojím myslením a skutkami Milan Rastislav Štefánik dúfal a ženal si návrat Slovenska do rodiny slobodných európskych národov,“ povedal už na Bradle vo svojom slávnostnom príhovore veľvyslanec Francúzska Jacques Faure. Tiež uviedol, že M. R. Štefánik ako predstaviteľ slovenského národa a zároveň francúzsky generál, vo svojej dobe mimoriadne pozi-

tívne ovplyvňoval európsku politiku a obe krajiny sú na neho právom hrdé.

S hlavným príhovorom vystúpil minister obrany SR Juraj Liška, ktorý okrem iného zdôraznil: „Štefánik si sám uvedomoval, že ten, kto kráča energicky a je si vedomý svojho cieľa, ovláda svoj osud dokonale. Predvídal, že náš národ bude vystavený civilizačným konfliktom a zápasom o svoju existenciu. Veril však v jeho neznímiteľnú vnútornú silu, v jeho vyspelosť a tvorivosť. Pamätajme na to aj v týchto historických chvíľach našich národných rozhodnutí, ktoré dnes Slovensku, ako členovi Európskej únie, otvárajú nové perspektívy.“

Pavol VITKO

Slávnosť v Ivanke

Pri príležitosti 85.

výročia tragickej smrti generála M. R. Štefánika sa 4. mája 2004 uskutočnilo spomienkové stretnutie pri mohyle v Ivanke pri Dunaji, kde jeho lietadlo tragicky havarovalo. Zúčastnil sa na ňom predseda vlády SR Mikuláš Dzurinda, minister obrany SR Juraj Liška, predstavitelia velenia Ozbroyených síl SR, zástupcovia diplomatického zboru akreditovaného na Slovensku, odbojáři, členovia Slovenského leteckého zväzu, nesúceho meno generála Štefánika, ako aj občania okolitých obcí. Na fotografii Petra Dovinu plukovník v. v. Martin Michalec v rozhovore s pridelencem obrany Francúzska podplukovníkom J. C. Gaulardom.

– jož –

Svetový pohár – šanca na reparát

Slovenská hokejová reprezentácia sa po pražskom svetovom šampionáte zaradila spolu s Kanadou, Švédskom a Českom medzi kvarteto najúspešnejších tímov nového milénia. V súbojoch o medailu sme chýbali len na MS v Nemecku v roku 2001. Po troch medailách (Petrohrad 2000 – striebro, Göteborg 2002 – zlato, Helsinky 2003 – bronz)

sa sen o štvrtej rozplynul v zápase s USA. Takmer polovica reprezentačného mužstva a napokon aj jeho tréneri spájajú svoj hokejový osud vo veľkej miere s trenčianskou Duklou.

Ak si uvedomíme, že slovenskí hokejisti sa museli po nešťastnom administratívnom rozhodnutí svetovej hokejovej federácie IIHF pred jedenástimi rokmi poctivo predierať z hokejového suterénu až na hokejový Olymp, potom je aj štvrté miesto medzi šestnástimi účastníkmi MS v Čechách nepochybne veľkým úspechom. Mohol byť však aj medailový. Mužstvo s hviezdami z NHL malo na to potrebný potenciál. Vyhrali sme päť zápasov a v dvoch sme remizovali. Premožiteľov sme našli len v súbojoch o medaily. Nešťastná prehra s Kanadou, ktorá nás vyradila z finálovej účasti, zanechala psychické stopy v rozhodujúcom zápase o bronz s Američanmi.

V pražskej Sazka Aréne sme v zápase so Švajčiarimi o postup medzi najlepšie kvarteto zrejme urazili hokejových bohov. Kým v ostravskej ČEZ Aréne sme udivovali technicky dokonalou hernou kvalitou, v „stovežatej“, ktorá sa mala stať pre nás aj zlatou, sme stratili svoju hokejovú tvár. Akoby sa pod zem prepadli umné a prekvapivé kombinácie, ľahkosť i dravosť, ktoré zdobili Slovákov v sliezkej metropole. Najvypuklejšie sa to prejavilo práve v posledných dvoch zápasoch, v ktorých rozdeľovali kovy. Naším chýbala nielen iskra, dôraz, herná invencia a kreativita, ale tiež psychické a oporám aj fyzické sily a istota. Veľmi ťažko sme sa presadzovali v presilových hrách, ktoré boli až doteraz našou silnou zbraňou a tiež v osobných súbojoch. Na hokejky sa nalepila křčovitosť a strnulosť a k hernej pohode neprispela ani „skrivodlivosť“ arbitrov. I pani šťastena nám v koncovke ukázala chrbát. Iba bojovné srdce na umenie súperov nestačilo.

Aj keď sme za riekou Moravou našli priam domáce prostredie, na úspech to nestačilo. Ukázalo sa, že vyťaženie hráčov z NHL má svoje hranice. Chýbal nám ešte jeden útok skúsených hráčov, ktorý by prispel k rovnomernému rozloženiu fyzických síl. Absencia Bondru, Pálffyho, Zedníka, Handzuša či Višňovského bola viac ako citelná. Nemožno sa spoliehať donekonečna,

Kapitán Miroslav Šatan v súboji so Švajčiarom Zieglerom

Marián Gáborík odohral začiatok sezóny v drese Dukly

že góly bude strieľať iba Šatan, Hossa, Demitra či Stümpel. Ktovie akoby dopadol slovenský hokej, keby musel reprezentáciu zostaviť z hráčov z domácej, resp. európskej ligy, ako je to v prípade Švajčiarov, Fínov a Nemcov (hráči z NHL sú iba výnimkou).

Na druhej strane treba objektívne oceňiť to pozitívne, čo našich zdobilo. Predovšetkým výborný výkon v obranných fázach, a najmä výkon brankára Jána Lašáka, ktorému sa ako jedinému podarilo šty-

rikrát „vychytať“ nulu. Škoda len, že práve v rozhodujúcich zápasoch sme nedokázali zopakovať podobné výkony. Absolutórium a uznanie si zaslúžia všetci tí, ktorí po namáhavej sezóne v zámorskej NHL prišli reprezentovať. Príkladná je aj disciplína

a súdržnosť tímu. Na tomto zdravom základe by mohli nástupcovia trénera Františka Hossu budovať ďalšiu skvelú budúcnosť slovenského hokeja. Prvú šancu na to budú mať už o pár týždňov na Svetovom pohári, kde by sa mali predstaviť najväčšie hokejové múzy z NHL.

Zápasy Slovenska na MS 2004

Základná skupina

SR - Ukrajina 2:0 v Ostrave

SR - USA 3:3 v Ostrave

SR - Fínsko 5:2 v Ostrave

Osemfinálová skupina

SR - Rusko 2:0 v Ostrave

SR - Dánsko 8:0 v Ostrave

SR - Švédsko 0:0 v Ostrave

Štvrtfinále

SR - Švajčiarsko 3:1 v Prahe

Semifinále

SR - Kanada 1:2 v Prahe

O 3. miesto

SR - USA 0:1 (sam. nájazdy)

Trenčianske srdce

Kým Šatan, Chára, Demitra, Hossa, Stümpel, Gáborík, Lintner, Petrovický, Pavlíkovský na pôsobenie v trenčianskom drese už iba spomínajú, reprezentační nováčkovia z Dukly - Andrej Meszároš a Roman Kukumberg - si ešte nestačili vychutnať slasť z majstrovského titulu. Obaja vo svojej reprezentačnej premiére príjemne prekvapili.

Iba osemnásťročný obranca Andrej Meszároš už jednu medailu z MS má. Na vlaňajších MS osemnásťročných v Rusku naša omladina prehrala vo finále s Kanadou a získali striebro. „Veril som, že teraz v Prahe sa Kanaďanom v semifinále za túto prehru revanšujem. Chýbalo nám však viac hokejového šťastia. Ešte nie je všetkým dňom

koniec, možno si to vynahradiť v auguste na Svetovom pohári,“ sebedovmo sa zastrájal Andrej, o ktorého prejavili záujem už aj kluby zo zámoria. V najnovšom rebríčku draftu NHL je zo slovenských hokejistov najvyššie - na 10. mieste. „Ešte nejaký čas chcem pobudnúť v našej lige, ktorá je kvalitnejšia ako kanadské juniorské súťaže. Nechcem totiž celú kariéru odohrať niekde na farme,“ dodal sympatický Trenčan, ktorý má povest' filmového maniaka: „Určite budem teraz doma prvé dni oddychovať a relaxovať pri dobrom filme na videu.“

Nominácia na MS zaskočila útočníka Romana Kukumberga: „Podľa pôvodného plánu som chcel počas majstrovstiev oddychovať a variť guláš s priateľmi na rybačke v Bodíkoch. Veľmi som neveril, že sa ocitnem v kabíne plnej skvelých hokejistov. To je úplne iná úroveň. Presvedčil som sa ale, že čím lepší hokejista, tým slušnejšie sa správa,“ chválil hviezdy z NHL rýchly korčuľiar,

ktorý spolu s Marcelom Hanzalom a Janom Zlochom vytvorili úderný trojzáprah Dukly. S dvadsiatimi tromi gólmi sa stal najlepším strelcom nového majstra SR. Skauti z NHL, ktorí šampionát v Prahe sledovali, sa iba divili, že fyzicky dobre stavaného centra doteraz nedraftoval žiadny klub. Na tému budúcej sezóny otvorene priznal: „V Trenčíne končím. Pravdepodobne zamierim do ruského klubu.“

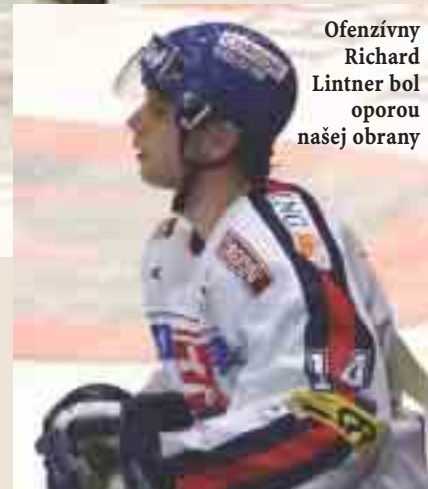
„Kuko“, ako mu dôverne hovoria známi, nestráca popri hokeji kontakt ani so svojou rybárskou vášňou, ktorej prepadol aj trenčiansky kapitán Hanzal. „Nedávno mi telefonoval, že sa práve chystá vyplávať na oceán loviť žralokov,“ prezradil 24-ročný útočník Hossovho výberu s tridsiatkou na drese.

Pavol Demitra vytvoril s Mariánom Hossom a Ľubošom Bartečkom jeden z najúdernejších útokov na MS. Aj keď za morom odohral už jedenásť sezón, svoju hokejovú budúcnosť spája s trenčianskou Duklou,

v ktorej je jedným zo spolumajiteľov. „Vedenie klubu chce udržať vysoký kurz a veľmi si cením, že pokračuje v úspešnej práci s mládežou,“ zdôvodnil svoje gesto Pavol, ktorý je už rozhodnutý, že v prípade štrajku v NHL bude v ročníku 2004/05 obliekať dres Dukly, dokonca v jednom útoku s Mariánom Hossom a Gáboríkom. Na otázku, či by ho za vyššiu

Roman Kukumberg poslal na ľad Švajčiara Fischera a postúpili sme do semifinále

Ofenzívny Richard Lintner bol oporou našej obrany

gážu nezlákal napríklad Slovan, zvažnel a nesúhlasne pokrútil hlavou: „Toto nie je záležitosť peňazí, ale srdca.“

Najlepší strelec reprezentácie SR so 64 gólmi Miroslav Šatan sa ako kapitán slovenskej hokejovej reprezentácie prvýkrát vrátil z MS bez medaily. Krídelník Buffalo Sabres neskrýval sklamanie z nešťastných prehier s Kanadou a USA: „Mali sme výborný tím, ktorý v ničom nezaostával za oboma reprezentáciami. Žiaľ, v rozhodujúcich momentoch nám chýbalo športové šťastie. Verím, že na Svetovom pohári si poradie vymeníme.“

Dvojstranu pripravil Jozef MICHNICA

Tichonov do Dukly Trenčín?

Dnes sa nad touto otázkou pousmejeme, ale v roku 1995 bola aktuálna nielen v Trenčíne, ale rokovalo sa o nej na ministerstve obrany, ako aj na úrovni vlády SR.

Na jar 1995 premiér vlády Vladimír Mečiar v preplnenej športovej hale v Trenčíne okrem iného vyhlásil, že Duklu Trenčín bude trénovať legendárny ruský tréner Viktor Tichonov, čo bolo prijaté s veľkým aplauzom. Snaha nášho veľvyslanectva v Moskve bola neúspešná a Vladimír Mečiar vyslovil na rokovaní vlády nespokojnosť. Minister obrany Ján Sitek v diskusii spomenul, že jeho poradca Rudolf Tvaroška, teda ja, sa s Tichonovom osobne pozná. Premiér potom nariadil, aby som odcestoval do Moskvy a Tichonova získal.

I keď som mal skúsenosti z dlhoročnej práce funkcionára vrcholového futbalu, uvedená úloha ma značne prekvapila. Opýtal som sa ministra na podmienky jeho pôsobenia v Dukle Trenčín. Minister povedal, že dostane byt aj auto. Určená finančná suma bola na naše pomery značná, ale v celosvetovom ohodnotení trénerov typu Tichonova som ju považoval za symbolickú.

Úlohu som však považoval za rozkaz, o ktorom sa nemá diskutovať, ale musí sa splniť. Do Moskvy som odcestoval v októbri 1995 s riaditeľom oddelenia športu MO SR plk. Andrejom Zeleňanským. Trénera Tichonova sme navštívili počas tréningu dorastu CSKA Moskva.

K rokovaniu došlo v jeho pracovni plnej diplomov, medailí, trofejí a vzácných fotografií. Po obvyklých úvodných slovách o zdraví a hokeji som mu predložil pozvánku na funkciu trénera Dukly Trenčín. Prejavil zdvorilé potešenie a pousmial sa nad navrhovanými podmienkami. Uvedol niekoľko ponúk zo zahraničia, napr. New York Rangers za milión dolárov ročne... Takýto výsledok som očakával, ale v duchu vojenskej zásady, že „rozkaz musí byť splnený“, pozval som ho v mene ministra obrany Siteka na návštevu Trenčína. Vyslovil súhlas, no hneď nám odporučil za trénera Dukly svojho asistenta Viktora Kuzkina. Obaja prileteli 15. marca 1996. Prijal ich minister Sitek a 17. marca 1996 navštívili Duklu Trenčín na majstrovskom zápase s VSŽ Košice.

Celá záležitosť skončila v duchu starého porekadla „vlk sa nažral a ovca zostala celá“ – tréner Tichonov v Trenčíne bol a nástup trénera Kuzkina sa v tichosti zahral do autu.

Ing. Rudolf TVAROŠKA, generálmajor v. v.

Obrana súťaž

Boeing E-3A

Sedemnášť lietadiel Boeing E-3A, ktoré nesú luxemburskú registračnú značku, predstavuje jeden z hlavných komponentov síl vzdušného systému včasnej výstrahy a navedenia NATO (NAEFW). Každé z nich je vybavené rádiolokátorom AN/APY-2, ktorý je uložený v rotujúcom šošovkovitom radóme na pylónoch nad zadnou časťou trupu. Zorné pole rádiolokátora z výšky 9 150 m je vyše 312 000 km². Maximálny dosah na vzdušné ciele letiace v malej výške je približne 400 km, na ciele letiace v strednej výške asi 520 km. Letová osádka je štvorčlenná, obsluha systémov riadenia, navedenia a spojenia obvykle trinásťčlenná. Lietadlo má rozpätie 44,45 m, dĺžku 46,68 m, výšku 12,70 m a maximálnu vzletovú hmotnosť 147 429 kg. Rotodóm rádiolokátora má priemer 9,1 m a hrúbku 1,8 m. Otáča sa rýchlosťou 6 otáčok za minútu. Lietadlo poháňa štvorica dvojprúdových motorov TF-33 Pratt & Whitney 10. Operačná rýchlosť je vyše 800 km.h⁻¹ a vytrvalosť vo vzduchu bez dopĺňania paliva počas letu vyše 10 hodín.

Andrej GÁFRIK

Foto Miroslav GYŮRÖSI

Správne odpovede z OBRANY č. 8/2004

č. 1 Štandardná zásoba paliva vrtuľníka

Robinson R44 je 116 l

č. 2 Estónsko je vedúcou krajinou v projekte
BALTRON (Baltic Naval Squadron)

č. 3 V misii UBFICYP pôsobí šesť Slovincov

Výherca súťaže z OBRANY č. 8/2004

Zuzana Chlebaková, Ond. Matiašovce

Výherca krížovky z OBRANY č. 8/2004

Anton Mazánik, Šútovce

Otázka č. 1

Aký maximálny dosah na vzdušné ciele letiace v malej výške má rádiolokátor AN/APY-2 lietadla E-3A?

Otázka č. 2

Aký typ protitankových riadených striel majú vo výzbroji luxemburské ozbrojené sily?

Otázka č. 3

Čo znamená skratka EDA v rámci Európskej únie?

Odpoveď spolu so spiatočnou adresou pošlite na korešpondenčnom lístku
najneskôr do 6. 6. 2004 na adresu redakcie:

Redakcia Obrana – Armáda, Vydavateľská a informačná agentúra MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava

Profesionalizácia

V predošlých číslach OBRANY sme uviedli zoznam dokladov, ktoré musia uchádzači o prijatie do služobného pomeru profesionálneho vojaka predložiť na regrutačnom stredisku. Dnes vás chceme oboznámiť s tým, čo vás čaká v nitrianskom či košickom stredisku výberu personálu.

V stredisku absolvujete:

- preskúšanie z telesnej zdatnosti (disciplíny sú zamerané na bežecké disciplíny, hod granátom, zhyby sed – ľah, kľuky... vždy len tri rôzne disciplíny),
- psychodiagnostické testovanie a budete odoslaný na komplexnú lekársku prehliadku do príslušnej vojenskej nemocnice, vrátane psychodiagnostického vyšetrenia (lekárske vysvedčenie dostanete v stredisku výberu personálu, vyšetrenie vo vojenskej nemocnici trvá jeden deň).

Na záver sa dozviete, či ste boli vo výberovom procese úspešný a či máte možnosť byť prijatý do služobného pomeru profesionálneho vojaka.

Keď bude isté, že ste úspešne absolvovali všetky etapy výberu a máte pridelenú konkrétnu pracovnú pozíciu, môžete si vyžiadať výpis z registra trestov a predložiť ho na regrutačnom stredisku (Pozor! Doklad nesmie byť starší ako tri mesiace).

– jož –
Foto Milan ČIPKA

Bližšie informácie o možnostiach a podmienkach prijatia do ozbrojených síl môžete získať v regrutačných strediskách a na internetovej adrese www.mod.gov.sk/profesional